

**ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE
MASARYKŮV ÚSTAV VYŠŠÍCH STUDIÍ**

Katedra inženýrské pedagogiky

Volnočasové aktivity mládeže a odborné vzdělávání

*Leisure time of young generation at secondary vocational
schools*

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Autor:	Ing. Zuzana Hummelová
Studijní program:	Specializace v pedagogice
Studijní obor:	Učitelství odborných předmětů
Vedoucí práce:	Ing. Bc. Kateřina Mrázková

Praha 2015

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Studijní program:	Specializace v pedagogice
Studijní obor:	Učitelství odborných předmětů
Akademický rok:	2014/2015
Jméno a příjmení, titul/y studenta/studentky:	Zuzana Hummelová, Ing.
Zadávací katedra:	Katedra inženýrské pedagogiky
Téma bakalářské práce v českém jazyce:	Volnočasové aktivity mládeže a odborné vzdělávání
Téma bakalářské práce v anglickém jazyce:	Leisure time of young generation at secondary vocational schools
Cíl bakalářské práce: (1 – 2 věty)	Cílem bakalářské práce je vytvořit návrhy činností pro středoškolské žáky v oblastech týkající se aktivit s odborným zaměřením-především na hotelnictví a gastronomii, pořádání odborných kurzů a soutěží, organizace zájmových činností. Organizace aktivit by spočívala v navázání spolupráce mezi středními odbornými školami a zapsaným spolkem PAC.
Stručný obsah, popis tématu, charakteristika jednotlivých částí práce a metod zpracování práce:	Bakalářská práce bude rozdělena do dvou částí, na část teoretickou a empirickou. Teoretická část bude vycházet z odborných zdrojů spojených s tématem. Bude to především volný čas žáků středních škol a jeho naplnění, spolupráce školy se zapsaným spolkem, prevence sociálně patologických jevů a další. Empirická část se bude skládat z vytvoření jednotlivých programů volnočasových aktivit odborného a zájmového zaměření. Pro výběr jednotlivých návrhů bude proveden výzkum na středních odborných školách. V závěru bude shrnutí a vyhodnocení přínosu navrhovaného programu. Smyslem je zefektivnění využití volného času žáků a prevence sociálně patologických jevů.

Jméno, příjmení, tituly vedoucího/vedoucí bakalářské práce:	Kateřina, Mrázková, Ing.
Souhlas vedoucího/vedoucí bakalářské práce:	5.12.2014 <i>Kateřina Mrázková</i>
Termín zadání práce:	5. prosince 2014
Termín odevzdání práce:	6. května 2015

26.1.2015 *Pavel Andres*
(datum, podpis)

Ing. Pavel Andres, Ph.D.
vedoucí katedry inženýrské pedagogiky
MÚVS ČVUT

Kučera

(datum, podpis)

prof. Ing. Vladimír Kučera, DrSc., dr. h. c.
ředitel MÚVS ČVUT

Potvrzení studenta/studentky o seznámení se s podmínkami pro zpracování bakalářské práce.

Datum, podpis:

2.3.2015 *Kateřina Mrázková*

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem svou bakalářskou práci vypracovala samostatně a použila jsem pouze podklady (literaturu, projekty, SW atd.) uvedené v příloženém seznamu.

Nemám závažný důvod proti zpřístupnění této závěrečné práce v souladu se Zákonem č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) v platném znění.

V Praze dne podpis:

Abstrakt

Téma bakalářské práce je zaměřeno na problematiku školních a mimoškolních aktivit žáků střední hotelové školy v Poděbradech. Výsledkem práce je návrh aktivit z těchto tří oblastí – prázdninové aktivity s tématickým zaměřením, pořádání odborných kurzů a soutěží, organizace zájmových a sportovních kurzů například ve formě zájezdů.

Práce se zabývá trávením volného času dětí ve středoškolském věku a jejich zájmem ke studovanému oboru. Probrána je i oblast prevence sociálně patologických jevů, jejíž následky se dané aktivity snaží eliminovat.

Navrhované aktivity jsou tvořeny v konceptu spolupráce zapsaného spolku PAC, který se zabývá především dětskou rekreací a aktivitami pro mládež, a střední Hotelové školy v Poděbradech.

Jednotlivé aktivity jsou sestaveny na základě dosavadních zkušeností zapsaného spolku PAC a zaměřené na poptávku a zájem učitelů a žáků.

Klíčová slova

Hotelová škola a Vyšší odborná škola v Poděbradech, Letní tábor, Mládež 15+, Odborný kurz, Sociálně patologické jevy, Sportovní kurz, Volnočasové aktivity, Volný čas, Zapsaný spolek PAC, Žák.

Abstract

This thesis is focused on school and extracurricular activities of students at Hotel School in Poděbrady. The result of this work is proposal of individually designed activities in these three areas – holiday courses with thematic focus, professional courses and contests and organization of leisure and sport courses, for example in the form of tours.

The work deals with the subject of how children in secondary school age spend their leisure time and with their interests in the chosen field of study. Part of this thesis is dedicated to the socially pathological phenomena of youngsters and its prevention by above mentioned leisure activities.

The proposed activities are created in the concept of cooperation between registered Association PAC, offering children and youth programs, and Hotel School in Poděbrady.

Individual proposed activities are designed based on past experience of Association PAC and focused on requirements and interests of school, teachers and students.

Keywords

Association PAC, Hotel School and College in Poděbrady, Leisure time activities, Leisure time, Vocational courses, Socially pathological phenomena, Sport courses, Student, Summer Camp, Youth 15+.

Obsah

Obsah	6
1 Úvod	7
2 Cíl práce.....	8
Teoretická část.....	9
3 Psychologické aspekty výchovy mládeže staršího školního věku	9
4 Volný čas a volnočasové aktivity	10
4.1 Definice pojmu volný čas a pedagogika volného času	10
4.2 Volnočasové aktivity	12
4.2.1 Volnočasové aktivity v závislosti na obsahu	12
4.2.2 Volnočasové aktivity v závislosti na věku	13
5 Prevence sociálně patologických jevů.....	15
Empirická část	17
6 Základní východiska	17
6.1 Charakteristika Zapsaného spolku PAC	17
6.1.1 Dosavadní nabídka pobytů PAC z. s.	19
6.2 Charakteristika Hotelové školy v Poděbradech.....	20
6.2.1 Projekty, soutěže a kurzy HŠ a VOŠ v Poděbradech	21
6.3 Výzkumné šetření	24
6.3.1 Dotazníkové šetření	25
6.3.2 Interpretace údajů dotazníkového šetření	26
6.3.3 Shrnutí dotazníkového šetření, vyhodnocení cílů a platnost hypotéz	32
6.4 Shrnutí základních východisek.....	34
7 Návrhová část	35
7.1 Spolupráce PAC z. s. s HŠ a VOŠ v Poděbradech a žáky	35
7.2 Koncepty aktivit	36
7.2.1 Sportovní kurz	37
7.2.2 Odborný kurz.....	39
7.2.3 Zájmový pobyt	41
8 Závěr.....	44
Seznam zkratk.....	46
Seznam použitých zdrojů	47
Literatura	47
Elektronické zdroje	48
Seznam tabulek.....	49
Seznam grafů	49
Přílohy.....	50

1 Úvod

K výběru tématu bakalářské práce mě vedla skutečnost, že se v posledních letech věnují dětské rekreaci v rámci členství Zapsaného spolku PAC (dále jen PAC z. s.). Jedná se o neziskovou organizaci, která vytváří mimoškolní aktivity pro děti a mládež s různým zaměřením. Díky členství v PAC z. s. a několikaletému podílení se na organizaci volnočasových akcí jsem se inspirovala pro návrh nového konceptu spolupráce spolku se střední školou. Mým záměrem je navrhnout spolupráci PAC z. s. se střední Hotelovou školou v Poděbradech (dále jen HŠ a VOŠ v Poděbradech). Spolupráce těchto dvou organizací by měla mít přínos pro obě strany.

PAC z. s. by rozšířil své portfolio poskytovaných služeb a zároveň by se propojilo jeho zaměření na děti od mateřských škol až po vysokoškoláky.

Pro HŠ a VOŠ v Poděbradech by to znamenalo odlehčení a zjednodušení organizace pořádaných akcí. Zároveň by se nabídka aktivit rozšířila a pro ty stávající by se poskytly nové možnosti jejich realizace. Tato oblast je podrobně rozebrána v kapitolách „Charakteristika PAC z. s.“ a „Charakteristika Hotelové školy v Poděbradech“.

Dalším důvodem pro výběr tématu je absolvované studium HŠ a VOŠ v Poděbradech. Součástí studia byla odborná praxe a možnost absolvování odborných kurzů. Jelikož mě obor studia velmi bavil, uvítala bych více možností tohoto typu. Propojení hezkého s užitečným například v podobě odborně zaměřených víkendových nebo prázdninových pobytů pro středoškolskou mládež.

V úvodních kapitolách je rozebrána problematika středoškolských žáků. Velkou část práce tvoří téma volného času a volnočasových aktivit v kontextu se středoškolskou mládeží.

K propojení teoretické a empirické části práce dochází v kapitolách zabývajících se základními východisky. Těmito východisky jsou charakteristiky obou zmiňovaných organizací a průzkum mezi žáky a učiteli HŠ a VOŠ v Poděbradech.

Empirická část bakalářské práce je zacílena na konkrétní náměty pořádaných akcí pro žáky ve věku od 15 do 19 let.

Do bakalářské práce jsou promítnuty poznatky a vědomosti ze studovaného oboru. Teoretický základ vyplývá z použité odborné literatury a legislativních rámců týkajících se vybrané problematiky.

Práce je zpracována pomocí několika metod, především deskriptivní metody vyplývající ze zmíněné literatury a sběrem a vyhodnocováním relevantních dat, z nichž jsou shrnuta základní východiska. Projektová metoda je využita pro sestavení konceptu, resp. návrhů aktivit.

2 Cíl práce

Cílem bakalářské práce je vytvoření návrhu volnočasových aktivit vycházející ze dvou základních pilířů, kterými jsou školní a mimoškolní aktivity. Do školních aktivit jsou zařazeny sportovní a odborné kurzy, mimoškolní aktivity zahrnují prázdninové letní pobyty.

Hlavní cíl práce je analýza trávení volného času středoškolské mládeže a jejich zájem ke studovanému oboru. Výsledkem je návrh nového konceptu volnočasových aktivit.

Dílčím cílem bakalářské práce je propojit kooperaci mezi PAC z. s. a středními školami. Spolek doposud spolupracuje především se základními, mateřskými a vysokými školami. Předmětem této kooperace je ulehčit středním školám organizaci aktivit a rozšířit portfolio zájmových činností pro žáky jak ze strany školy, tak i ze strany PAC z. s.

Cílem těchto návrhů je umocnit zájem o studovaný obor, zefektivnit trávení volného času a prevence sociálně patologických jevů u žáků.

Teoretická část

3 Psychologické aspekty výchovy mládeže staršího školního věku

Do kategorie staršího školního věku patří jedinci, kterým je od 14 – do 18 – 20 let. Jedná se o široké rozpětí věku života člověka, které je charakteristické značnými rozdíly pro jednotlivé věkové kategorie. Na začátku této věkové kategorie se dá říci, že jde o doznívající pubescenci. Od 16 – 20 let jsou jedinci označováni jako adolescenti. Toto období je specifické i tím, že jsou zde značné rozdíly ve vývojových fázích mezi pohlavími. Ke konci této fáze dochází k dozrání tělesných funkcí a psychického vývoje. Citový a sociální vývoj je pomalejší oproti předchozím. Je více závislý na vnějších faktorech, jako je ukončení profesní přípravy, studia a s tím související příprava na dospělost a osamostatnění se.

„Zájmy mládeže staršího školního věku se vyhraňují a ustalují, postupně ubývá roztržitosti v zájmové oblasti. Mladí lidé postupují v zájmové činnosti mnohdy systematicky, až s vědeckým zaujetím. Při správném pedagogickém vedení v předchozích věkových obdobích ve výchově mimo vyučování se děti již dříve orientovaly v jednotlivých oblastech zájmových činností a zvolily si jeden či několik zájmů, které odpovídají jejich potřebám i schopnostem.“¹

Zájmy, koníčky a trávení volného času cílové skupiny je ovlivněno předchozí výchovou a vedením rodiči, školou nebo jinými vychovateli. Na druhou stranu rádi tráví čas neorganizovaně a v obklopení vrstevníky. Kvůli tomuto pohledu může docházet i k tělesným změnám jedinců, kteří například sestoupí z předchozí sportovní dráhy a vydají se za prioritou socializace a bezpředmětného trávení času s přáteli. V těchto případech hraje velkou roli společnost, ve které se jedinec pohybuje. U jedinců, kteří vyhledávají zájem, dochází k zapojení se do mládežnických skupin, kroužků, sportovních oddílů a organizací.

¹ HÁJEK, Bedřich, HOFBAUER, Břetislav a PÁVKOVÁ, Jiřina. *Pedagogické ovlivňování volného času: současné trendy*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2008. 239 s. ISBN 978-80-7367-473-1. 107. s

4 Volný čas a volnočasové aktivity

4.1 Definice pojmu volný čas a pedagogika volného času

Pro tento pojem existuje několik definic a je rozebírán v mnoha odborných publikacích. Většina definic se shoduje na rozdělení času do dvou sfér – sféra povinností a sféra volného času. „Pod pojem volný čas se běžně zahrnují odpočinek, rekreace, zábava, zájmové činnosti, zájmová vzdělání, dobrovolná společensky prospěšná činnost i časové ztráty s těmito činnostmi spojené. Z hlediska dětí a mládeže do volného času nepatří vyučování a činnosti s ním související, sebeobsluha, základní péče o zevenějšek a osobní věci, povinnosti spojené s provozem rodiny, domácnosti, výchovného zařízení i další uložené vzdělávání a další časové ztráty.“² Důležitým faktorem je v neposlední řadě to, že ve volném čase si vykonávané činnosti může člověk svobodně vybrat, koná je rád a dobrovolně.

U dětí a mládeže je důležité ovlivňování volného času z výchovného hlediska. Tato práce se zabývá především mládeží od 15 do 19 let. I přesto, že tito mladí lidé mají už několik zkušeností, a z jejich pohledu jsou ve většině případů již dospělými jedinci, je z pedagogického hlediska nutné nezapomínat na výchovnou stránku. Dle odborné literatury je význam výchovy pro volný čas pojímán jako „rozvíjení schopnosti žáků oceňovat volný čas jako hodnotu, využívat ho smysluplně a racionálně pro svůj rozvoj, plánovat a vybírat si vhodné činnosti. Vztahuje se k intelektuálním, estetickým, tvořivým a výrazovým činnostem, k participaci a diváctví, k rekreaci a relaxaci. Je součástí všeobecného vzdělávání orientovaného na rozvoj osobnosti.“³

Na toto téma plynule navazuje pedagogika volného času, která je jednou z mnoha disciplín pedagogické vědy. Nejedná se o úplně teoretický směr této vědy, jako je na ni spíše nahlíženo z pohledu praxe. Má však své důležité opodstatnění, jelikož se zabývá důležitou částí života dětí a mládeže. Do tohoto směru pedagogiky se dá shrnout veškerý čas dětí a mládeže, který netráví ve škole. Pro tuto disciplínu lze použít i ekvivalent „mimoškolní vzdělávání“, který vypovídá o tom, že i to co zažije člověk ve volném čase se dá pojmut jako vzdělávání nebo spíše učení. Obecně se dá říci, že její

² PÁVKOVÁ, Jiřina et al. *Pedagogika volného času: [teorie, praxe a perspektivy výchovy mimo vyučování a zařízení volného času]*. 3., aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2002. 231 s. ISBN 80-7178-711-6. 13 s.

³ PRŮCHA, Jan, WALTEROVÁ, Eliška a MAREŠ, Jiří. *Pedagogický slovník*. 7., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Portál, 2013. 395 s. ISBN 978-80-262-0403-9. 347 s.

hlavní cíl je stejný jako u ostatních pedagogických oborů, jde o samostatné počínání člověka ve společnosti. Jinými slovy vede jedince ke svobodě, samostatnosti a zároveň solidaritě a jisté míře zodpovědnosti, kreativitě, komunikaci a sociálnímu začlenění do společenského života.

Pedagogika volného času se zabývá především třemi hlavními směry:

- „obsahem, formami a prostředky edukačních aktivit pro kultivaci individuálně a společensky prospěšného trávení volného času u dětí a mládeže,
- činností školských a jiných zařízení, která zabezpečují edukaci ve volném čase,
- teorií a výzkumem toho, jak současná mládež (resp. i jiné skupiny populace) tráví volný čas v podmínkách soudobého stavu společnosti.“⁴

Jako všechny pedagogické disciplíny jsou navzájem nějakým způsobem provázané, stejně tak pedagogika volného času. Největší provázanost má se sociální pedagogikou, sociologií výchovy, sociální psychologií a sociologií. I z tohoto vyplývá, že se jedná o důležitý směr v problematice začleňování mladých jedinců do společnosti a jednotlivých kolektivů, kterými jsou obklopeni. Jedním z posláních je také prevence proti nežádoucímu a nevhodnému chování mládeže. Prevenci sociálně patologických jevů se věnuje jedna z následujících kapitol.

Vývoj zhodnocování volného času

Nynější společnost se rychle vyvíjí a dá se říci, že denně se nabízejí nové možnosti ze všech směrů. Je tomu tak i u volného času a aktivit s ním spojených.

Následující skutečnosti jsou základními faktory vývoje volného času:

- „volný čas se rozšiřuje a proniká do různých oblastí života a výchovy mladých i dospělých příslušníků společnosti,
- jeho obsah a způsoby realizace se obohacují a diferencují,
- výrazná je dynamika volnočasových aktivit v individuální i celospolečenské dimenzi,
- roste význam zájmovosti a zainteresovanosti účastníka o zvolenou aktivitu,

⁴ PRŮCHA, Jan. *Přehled pedagogiky: úvod do studia oboru*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2006. 271 s. ISBN 80-7178-944-5. 93 s.

- v průběhu volnočasových aktivit se rozvíjejí individuální předpoklady i sociální vztahy jednotlivců a jejich skupin,
- rozšiřují se demokratické možnosti jejich účasti na volnočasových aktivitách.⁵

4.2 Volnočasové aktivity

Volnočasové aktivity lze dělit z několika hledisek. Aktivity se od sebe liší obsahem, jejich orientací a věkem osob, které je provozují.

4.2.1 Volnočasové aktivity v závislosti na obsahu

Kulturně orientované aktivity

Kulturní faktor volnočasových aktivit má méně častý charakter, jak z hlediska receptivního, tak i tvořivého. Jedná se o mimoškolní vzdělávání. Mládež, která dává přednost těmto aktivitám, má vyhraněné zájmy a jedná se především o kulturní elitu mezi mládeží. Patří sem návštěva divadel, výstav, koncertů vážné hudby, četba knih a výtvarná činnost.

Sportovně orientované aktivity

Jedná se o vyhraněnou a obsahově poměrně chudou orientaci. Předmětem této orientace je sportování a velká zátěž ostatních aktivit – sportovní soutěže, utkání, hry. Tento fakt poukazuje na potřebu hravosti osob, které se řadí převážně do této skupiny.

„Hra má už svou podstatou ve volnočasových aktivitách významné místo. Je to činnost pro člověka příjemná, poskytuje pozitivní prožitky, radost ze hry, umožňuje relaxaci, nenásilné, bezděčné učení a rozvoj všech složek osobnosti. Podstatný je průběh hry, výsledek je méně významný.“⁶

Zařazujeme sem návštěvu sportovních soutěží a zápasů, hrací automaty, počítačové hry a aktivní sportování.

⁵ HÁJEK, Bedřich, HOFBAUER, Břetislav a PÁVKOVÁ, Jiřina. *Pedagogické ovlivňování volného času: současné trendy*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2008. 239 s. ISBN 978-80-7367-473-1. 46. s.

⁶ HÁJEK, Bedřich, HOFBAUER, Břetislav a PÁVKOVÁ, Jiřina. *Pedagogické ovlivňování volného času: současné trendy*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2008. 239 s. ISBN 978-80-7367-473-1. 125. s.

Extrovertně orientované aktivity

Cílem aktivity je kontakt s ostatními lidmi. Představuje sociabilní potřebu mládeže, partnerských aktivit a intimního kontaktu. Jde o návštěvy kaváren, barů, diskoték, účastnění se večírků, schůzky s partnerem a trávení času s přáteli.

Manuálně orientované aktivity

Manuální orientace mládeže může představovat seberealizaci jedince v jeho volném čase. Pokud patří manuální práce mezi jeho koníčky a je v tom zručný, může se jednat i o určité nadání. Tito jedinci se věnují například kutilství, práci na zahradě, opravám a úpravám různých přístrojů nebo chovu zvířat a další.

Introvertně-konzumně orientované aktivity

Jedná se o nejpasivnější skupinu. Nositelé tohoto faktoru provozují takzvanou konzumní pasivnost neboli „nicnedělání“. Tato orientace se někdy prolíná ve všech zmiňovaných faktorech, avšak u některých jedinců může jít o prioritní aktivitu, respektive neaktivitu. Poslech hudby, odpočinek, koukání na televizi, psaní dopisů, deníku, četba tiskovin a další činnosti bez většího vypětí jsou charakteristické pro tuto orientaci.

4.2.2 Volnočasové aktivity v závislosti na věku

V závislosti na věku dochází k rozvoji a zrání osobnosti člověka z hlediska mentálního, sociálního a psychického. Na tomto základě si jedinec vybírá i volnočasové aktivity, které má zájem provozovat. Na druhou stranu se dá říci, že volnočasové aktivity jsou příčinou a stimulem dalšího zrání člověka.

S věkem rostoucí aktivity

Zájmy a činnosti, které mohou člověku v útlém věku přijít absurdní, se postupem času stávají víc a víc atraktivnější a v některých případech i potřebnější. Příkladem může být četba novin, poslech rozhlasových médií, veřejně prospěšná a politická činnost, ruční práce a podobně.

S věkem klesající aktivity

S věkem klesá zájem o aktivity tvůrčího kulturního charakteru – hudební, dramatická činnost a především také studium. Tyto aktivity dovedou člověka někam, kde už nemá prostor, potřebu nebo ani zájem je dál rozvíjet a věnovat se jim. Jsou však nepostradatelné v útlém věku k formování osobnosti. Nejzřetelnějším příkladem je

zmíněné studium. Člověk se studiem začíná z povinnosti a následně si vybere, který směr ho nejvíce zajímá. Tento směr se velmi zúží a člověk si ho vybere k další pracovní seberealizaci a nebo splní nutné studijní podmínky pro jeho další existenci a dál se mu nevěnuje.

S věkem rostoucí do určitého věku a potom klesající aktivity

Jedná se o aktivity, které do určitého věku zaznamenávají značný nárůst a od určité hranice pokles. Za neaktivnější období se považuje věk kolem 17 roků mládeže. V tomto věku je největší koncentrace zájmových aktivit. Člověk už má určitý společenský status a velkou prioritu má seznamování se svými protějšky a navázování intimních vztahů. Následující aktivity mají svůj vrchol mezi 15. – 18. rokem mládeže – návštěva kina, koncertů populární hudby, diskoték, restaurací, kaváren, sledování filmů, odpočinek a nicnedělání.

S věkem klesající do určitého věku a potom rostoucí

V této skupině nenalezneme bohatý výčet konkrétních aktivit. Nejpatrnější je charakteristika u četby knih a domácích prací. Nejnižší aktivita těchto činností je mezi 17. – 18. rokem věku mládeže. Z určitého pohledu lze hodnotit, že na aktivity tohoto typu není v určitém období čas. Mládež většinou ještě nepečuje o svoji vlastní domácnost a domácí práce jsou doposud jen nutnou povinností. Četba knih je součástí splnění studia a tím pádem je brána také za povinnost, nebo je člověk obklopen možnostmi provozování jiných, vzhledem k věku zajímavějších, aktivit.⁷

⁷ SAK, Petr. *Proměny české mládeže: česká mládež v pohledu sociologických výzkumů*. Vyd. 1. Praha: Petrklíč, 2000. 291 s. ISBN 80-7229-042-8. 61. s.

5 Prevence sociálně patologických jevů

„Sociálně patologickým jevem se obecně rozumí takové chování jedince, které je charakteristické především nezdravým životním stylem, nedodržíváním nebo porušováním sociálních norem, zákonů, předpisů a etických hodnot, chování a jednání, které vede k poškozování zdraví jedince, prostředí, ve kterém žije a pracuje, a ve svém důsledku pak k individuálním, skupinovým či celospolečenským poruchám a deformacím.“⁸

Souvisejícím pojmem je anomie, což je „stav ve společnosti, kdy je oslabeno morální vědomí lidí, porušují se normy a pravidla spoluzití, dochází k nerespektování zákonnosti, deviantnímu chování a ke kriminalitě dospělých, mládeže, a dokonce i dětí.“⁹

Téma prevence sociálně patologických jevů je v dnešní době hodně diskutované téma. Vyskytujeme se v době rychlého vývoje, elektronizace, vysoké dostupnosti všeho. Tento fakt s sebou nese nespočet výhod a životních ulehčení pro žáky, studenty a dospělé jedince. Na druhou stranu se zvyšující se dostupností stoupá vysokou rychlostí i riziko různých nástrah ve společnosti pro dospívající jedince. U mládeže staršího školního věku dochází mimo jiné k dozrávání morálního citění, které je podmíněno rozumovým vyžíváním, objevováním životních situací, zkušeností a v neposlední řadě výchovou. Dnešní demokratická výchova se vyznačuje volným projevem názorů, prostorem k diskusi a názorové obhajobě. „Bez ohledu na to, zda se jedná o skutečný promyšlený výchovný záměr, nebo v některých případech o slabost vychovatele, existuje větší svoboda jednání mladých lidí. Výchova založená na strachu neodpovídá současným společenským požadavkům, a proto také strach z potrestání se jako motiv jednání u dnešní mládeže vyskytuje méně často než dříve. Z této příčiny úroveň mravnosti mládeže připadá dospělým někdy nízká. Mladí lidé často jednají tak, jak je to podle jejich představ správné, nepřetvařují se z obavy před potrestáním.“¹⁰

⁸ POKORNÝ, Vratislav, TELCOVÁ, Jana a TOMKO, Anton. *Prevence sociálně patologických jevů: manuál praxe*. Vyd. 3., rozš. Brno: Ústav psychologického poradenství a diagnostiky, 2003. 186 s. Prevence spj. ISBN 80-86568-04-0. 9. s.

⁹ PRŮCHA, Jan. *Přehled pedagogiky: úvod do studia oboru*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2006. 271 s. ISBN 80-7178-944-5. 90. s.

¹⁰ HÁJEK, Bedřich, HOFBAUER, Břetislav a PÁVKOVÁ, Jiřina. *Pedagogické ovlivňování volného času: současné trendy*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2008. 239 s. ISBN 978-80-7367-473-1. 103. s.

Středoškolská mládež je jedna z nejrizikovějších skupin v tomto ohledu. V první řadě je to období postupného osamostatňování se od rodičů, větší volnosti ve výchově a zacházení s volným časem. Dalším rizikovým jevem je následná plnoletost, která umožňuje legální přístup k návykovým látkám, jako je alkohol a tabákové výrobky.

Jiný pohled na skupiny u nichž je riziko k sociálně patologické činnosti:

- „děti bez zájmu,
- děti, které sice navštěvují některé organizované zájmové činnosti, většinou na přání rodičů, ale neztotožňují se s nimi (i u těchto dětí je možný únik k drogám či jiným zástupným aktivitám).

Při pravidelných organizovaných zájmových aktivitách je potřeba vytvářet tzv. bezpečný prostor. V různých výchovných programech pro děti a mládež se v poslední době stále více klade důraz na primární prevenci sociálně patologických jevů u žáků v působnosti MŠMT. Jedná se zejména o:

- záškoláctví,
- šikanu, rasismus, xenofobii, vandalismus
- kriminalitu a delikvenci,
- užívání návykových látek (tabák, alkohol, omamné psychotropní látky),
- závislost na politickém a náboženském extremismu,
- netolismus (virtuální drogy, patologické hráčství – gamblerství).¹¹

Dalšími záležitostmi mohou být poruchy příjmu potravy, sebepoškozování, vandalství, podvody, kyberšikana, stalking a jiné formy obtěžování. Prevence sociálně patologických jevů je nedílnou součástí fungování každé školy. Je prováděna skrze různé nástroje, činnosti a úkoly. Například je součástí třídnických hodin žáků s třídními učiteli, adaptačních aktivit, projektového vyučování, nácviků verbální a neverbální komunikace, posilování osobnostního a sociálního rozvoje osobnosti žáků. Dále zařazování etické a právní výchovy a výchovy ke zdravému životnímu stylu, odborných přednášek a seminářů za účasti odborníků pro žáky i učitele. Nedílnou součástí této prevence je spolupráce školy s rodinou žáka.

¹¹ HÁJEK, Bedřich, HOFBAUER, Břetislav a PÁVKOVÁ, Jiřina. *Pedagogické ovlivňování volného času: současné trendy*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2008. 239 s. ISBN 978-80-7367-473-1. 192 s.

Empirická část

6 Základní východiska

Podstatou této kapitoly je informovat a seznámit čtenáře se základními východisky, která slouží jako podklad pro další návrhovou část konkrétních volnočasových aktivit.

Předmětem je zjištění aktuálního stavu věci – charakteristika všech zúčastněných stran.

Druhou část tvoří výzkumné šetření, které bylo prováděno formou dotazníků.

6.1 Charakteristika Zapsaného spolku PAC

Zapsaný spolek PAC je nezisková organizace zabývající se rekreací pro děti a mládež. Sdružuje členy na základě zájmu o zdravý tělesný i duševní vývoj mládeže. K 1. 3. 2015 má spolek 12 členů. PAC z. s. je organizačně i jinak nezávislý na státních orgánech, politických stranách, církevních a jiných sdruženích.

Organizace vznikla v roce 2007 jako cestovní agentura. Následně se v roce 2008 transformovala do statusu cestovní kanceláře. Důvodem přerodu byla možnost pořádání zájezdů, coby škol v přírodě pro základní školy. Zároveň došlo ke vzniku druhé větve ve formě občanského sdružení, které se zabývalo pořádáním letních táborů. Roku 2010 se tyto dvě části seskupily a veškeré aktivity byly pořádány pod občanským sdružením PAC. Od roku 2014 přešla správa občanských sdružení z Ministerstva vnitra na rejstříkové soudy a zároveň došlo ke změně názvu z občanského sdružení PAC na zapsaný spolek PAC. V nynější době probíhá PAC transformací, která musí být během 3 let hotová, včetně veškerých právních podkladů.

Právně upraven je zapsaný spolek v § 214–302 Nového občanského zákoníku.¹²

¹² Občanský zákoník, 89/2012 Sb., Nový občanský zákoník. In: Sbírka zákonů ČR [online]. Praha, 2012. Dostupné z: http://obcanskyzakonik.justice.cz/fileadmin/NOZ_interaktiv.

Cíl činnosti PAC z. s.:

1. Vytváření mimoškolních aktivit pro děti a mládež se zaměřením zejména na:
 - a. poznávání lidí z různých sociálních etnických skupin,
 - b. rozvíjení dovedností, znalostí a vědomostí,
 - c. osobní růst dětí směrem k pozitivním lidským hodnotám moderní společnosti,
 - d. multikulturní vzdělávání a výchovu,
 - e. prevenci negativních jevů (závislosti, šikana, kriminalita).
2. Snaha získat, proškoli a zapojit další dobrovolné pracovníky pro tyto činnosti.
3. Spolupráce s organizacemi podobného typu.
4. K naplnění cílů slouží:
 - a. organizování a pořádání pravidelných letních táborů, zimních výcvikových a pobytových kurzů či jiných dětských akcí,
 - b. pořádání vzdělávacích akcí pro své členy i nečleny za účelem zvyšování kvality práce.¹³

Doposavadní zkušenosti má PAC z. s. s pořádáním letních táborů, škol v přírodě a lyžařských kurzů pro děti od 5 do 16 let. Dále potom zajišťuje organizaci víkendových kurzů pro vysokoškolské studenty Univerzity Karlovy v Praze. V příloze číslo 1 jsou vloženy ilustrační fotografie z pořádaných akcí.

Mládež ve věku 15+ se podílí na volnočasových akcích v pozicích praktikantů coby pomocných pracovníků na jednotlivých událostech. Zde se jedná o pomoc spolku, ale hlavně o seberealizaci sami sebe – jde o mládež od 15 do 19 let. Osoby starší 19 let mohou dále pokračovat ve spolupráci se spolkem v pozicích vychovatelů, vedoucích oddílů, zdravotníků, programových vedoucích a v dalších pozicích na táborech, školách v přírodě nebo zimních výcvikových kurzech.

V budoucnosti se spolek chce zaměřit na činnosti s dětmi v průběhu roku – jednodenní expedice (turistika, atrakce, geocaching), zájmové kroužky (cykloturistika, outdoor).

¹³ ŠVACH, Jan., HANDREICH, Pavel.: Stanovy občanského sdružení PAC, Teplice, 2008. 6 s.

Další vizí je založení dětské skupiny pro předškolní děti s výukou angličtiny, logopedie a dalšími prospěšnými aktivitami.

6.1.1 Dosavadní nabídka pobytů PAC z. s.

Školy v přírodě (ŠVP)

Jedná se o nejžádanější typ dětské rekreace. Tak zvaný „Fullservis“ ŠVP zahrnuje ubytování v jednom ze smluvních středisek – rekreační středisko Netopýr v Jiřetíně pod Jedlovou a rekreační středisko Poslův Mlýn u Máchova Jezera. Děti jsou ubytovány v chatkách nebo bungalovech. Dále cena zahrnuje stravování 5 x denně, dopravu a učebny pro dopolední výuku. PAC z. s. má vlastní výchovný personál, který ve vymezených částech dne organizuje a vede program pro děti. K dispozici je kvalifikovaný zdravotní dohled a noční dozor. Zařazen je neobyčejný program včetně tématické etapové hry (Conquistador, Tři mušketýři, Kovbojové, a další). Systém ŠVP je takový, že po skončení dopolední výuky s učiteli přebírají zodpovědnost za děti pracovníci PAC z. s. po zbytek dne. Program je rozdělen do 3 částí: činnost ve výchovných skupinách, činnost při etapových hrách a večerní show nebo soutěž.

Cena pobytu na 8 dní pro 1 dítě se pohybuje od 2 900 – 3 200 Kč.

Letní tábory

Letní tábory jsou pořádány ve třech turnusech, kdy 1. a 2. navštěvuje každý od 150 – 200 dětí a mají stejné téma. Třetí běh je o něco menší – cca 80 účastníků a je jinak tématicky zaměřen. Probíhají od července do srpna a každý trvá 12 dní. Pobyt zahrnuje ubytování, dopravu, stravování 6 x denně, dohled a péči školených vychovatelů a praktikantů, kvalifikovaného zdravotníka, celotáborovou hru a celodenní program včetně odměn a pojištění odpovědnosti dětí za škody.

Cena pobytu na 12 dní pro 1 dítě je 4 400 Kč.

Zimní kurzy

Zimní kurzy mají podobnou mechaniku a programovou náplň jako tábory a ŠVP. Pobyt navíc zahrnuje lyžařský výcvik pod vedením kvalifikovaných instruktorů. Jsou organizovány v období jarních prázdnin ve třech turnusech v Krušných horách.

Cena pobytu na 7 dní pro 1 dítě je 4 000 Kč + zapůjčení výstroje dle potřeby 700 Kč.

Víkendové pobyty s přednáškami pro vysokoškoláky

Dvoudenní pobyt je organizován pro studenty na základě spolupráce s Univerzitou Karlovou v Praze. Pobyty probíhají v období podzimu. Studenti mají pobyt hrazen školou. Program se skládá z přednášek daného studijního oboru v kompetenci učitelů a přednášejících. PAC z. s. zajišťuje ubytování, stravu a večerní program ve formě koncertu.

Cena pobytu na víkend pro 1 žáka je 800 Kč

6.2 Charakteristika Hotelové školy v Poděbradech

Úplný název školy je Hotelová škola, Vyšší odborná škola hotelnictví a turismu a Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky, příspěvková organizace zřizovaná Středočeským krajem. Škola se řídí Rámcovým vzdělávacím programem pro obor Hotelnictví 65-42-M/01. Délka studia pro žáky střední školy jsou 4 roky v prezenční formě.

Zřízení hotelové školy proběhlo v roce 1968 a byla zaměřena na hotelnictví a cestovní ruch. Od roku 1985 je součástí i Státní jazyková škola a od září roku 1996 mohou absolventi středních škol pokračovat ve studiu na Vyšší odborné škole.

V budově školy je i Domov mládeže (dále jen DM), který slouží pro ubytování žáků a zabezpečuje zázemí potřebné pro studium, včetně možnosti dalších mimoškolních aktivit.

Škola se zaměřuje především na výuku odborných předmětů ve speciálních učebnách a na výuku cizích jazyků, která je podporována na tuzemských i zahraničních praxích. Cílem školy je především výchova žáků pro střední a vyšší management v oblasti hotelnictví, cestovního ruchu a stravovacích provozů. Škola nenabízí pouze teoretickou výuku, ale i praktickou. Ta probíhá ve školním hotelu Junior a školní restauraci, kterou navštěvují žáci, pracovníci školy i lidé z okolních zařízení a firem. Mimoškolní praxe probíhají v hotelových a restauračních zařízeních v Praze, Špindlerově Mlýně, a dalších lokalitách v ČR. Zahraniční praxi mají možnost žáci vykonávat v Německu, Anglii, Francii, Rakousku, Španělsku, Řecku, Švýcarsku, Irsku, Tunisku a dalších zemích.

Škola i DM se samozřejmě zabývají prevencí sociálně patologických vlivů, která je jedním z cílů této práce. Jako metody a úkoly prevence používá mimo jiné besedy

s odborníky, podporu tvorby žádoucích sociálních vztahů ve skupině a tvorby nových kolektivů, podporu a rozvoj osobnosti žáků. Koordinaci preventivních aktivit na škole má v kompetenci školní metodik prevence, který je v úzké spolupráci s výchovným poradcem a všemi třídními učiteli a ostatními pedagogy, vychovateli DM, okresním metodikem prevence sociálně patologických jevů a dalšími, institucemi které se zabývají touto problematikou. Vypracované postupy při zjištění nepřístojného chování žáků jsou součástí krizového plánu v Plánu práce školy pro každý školní rok.

6.2.1 Projekty, soutěže a kurzy HŠ a VOŠ v Poděbradech

HŠ a VOŠ v Poděbradech podporuje svou činnost a zároveň tím i prestiž účastí v rozmanitě zaměřených projektech, soutěžích a dává žákům možnost účastnit se různých kurzů.

Projekty a programy HŠ a VOŠ

Projekt PHARE – Evropské strukturální fondy – zapojení do programů Leonardo a Sokrates, které umožňují žákům i učitelům vycestovat do zahraničí.

Projekt PILOT S – MŠMT – modernizace školních vzdělávacích programů.

Projekt HOST (hotelnictví s turismem) – MŠMT, Národní ústav odborného vzdělávání – školní vzdělávací program pro hotelnictví a turismus.

Projekt AEHT – Evropské Vánoce – prezentace české vánoční tradice v zahraničí.

Projekt COMENIUS – Partnerství škol v rámci Programu celoživotního učení. Partneři projektu: Escola de Tecnologia e Gestão de Barcelos Portugalsko, CPIFP Hurtado de Mendoza Španělsko, Shetland College UHI Velká Británie, Bodrum Kız Teknik ve Meslek Lisesi Turecko.

Projekt ROAD TRIP – Propagace turistických destinací na podporu turistického cestovního ruchu v regionu. Je určen zástupcům médií, odborné veřejnosti a žákům cestovního ruchu.

Škola je dále členem Evropské asociace hotelových škol AEHT. Od roku 2005 pracuje v systému řízení kvality CAF.

Soutěže pro žáky HŠ a VOŠ

Škola umožňuje žákům účastnit se různých soutěží, které jsou zaměřeny buď čistě zájmově nebo odborně. Jedním z nejprestižnějších vzdělávacích programů je Mezinárodní cena vévody z Edinburghu - program DofE, kterého se mohou lidé účastnit od 14 do 25 let a jejich cílem je získat jeden ze tří diplomů. Účastník musí splnit 4 disciplíny z různých oborů (služba, sport, dovednost, expedice). Dále se žáci účastní například soutěže z oboru cestovní ruch – PROFI GO – Turistický produkt, barmanských soutěží – Junior Bartenders Eurocup, Bacardi Martini Cup, cukrářských soutěží – CELLEBBAUT CUP, baristických soutěží, Středoškolské odborné soutěž SOČ a mnoha dalších. Sportovní soutěže jsou zajištěny dle možností a zájmu žáků: přespolní běh, volejbal, basketbal, sálová kopaná, florbal, aerobic, tanec, závody dračích lodí.

Kurzy v rámci tělesné výchovy nebo v kompetenci DM:

Podzimní sportovní kurz

Pětidenní sportovní kurz absolvují žáci ve 2. ročníku v rekreačním areálu Pecka u Nové Paky. Náplní kurzu je praktická i teoretická příprava první pomoci, základy slaňování, práce s mapou a buzolou, turistika a další. Kurz je z důvodu získání kompetencí povinný a jeho absolvování je podmínkou pro zakončení studia.

Cena zahrnuje stravování, ubytování, dopravu a program a činí 1 700 Kč.

Zimní lyžařský výcvikový kurz

Absolvují ho žáci prvních ročníků, kurz probíhá v Krkonoších v lyžařské oblasti Benecko po dobu 7 dní. Žáci během kurzu podstoupí výuku sjezdového lyžování, běžek a zkusí snowtubing.

Cena kurzu pro žáky je cca 5 000 Kč:

Zimní výběrový snowboardový kurz

Rakousko, oblast Möltalgleitner na 3 noci se 4 denním skipasem. V ceně je ještě zahrnuta doprava a základní služby delegáta v místě.

Cena kurzu pro žáky je cca 6 000 Kč .

Odborné kurzy

Barmanský kurz

Kurz vede Martin Smolný, držitel školicí licence a akreditace CBA. Účastníci jsou seznámeni se základními barmanskými dovednostmi a procvičují míchací techniky. Kurz je rozvržen do 4 + 1 den. Zakončení probíhá písemnou a praktickou zkouškou. Úspěšní absolventi obdrží originální certifikát CBA platný v zemích I.B.A. (Mezinárodní barmanské asociace).

Cena kurzu je 3500,- Kč.

Someliérský kurz

Čtyřdenní kurz vedený someliérem Karlem Babkou umožňuje získání licence Someliér znalec.

Cena je 4 000 Kč.

Cukrářský kurz

Náplní kurzu je pečení dortů, vaření krémů a příprava modelovacích hmot a dekorace dortů. Kurz je veden profesorkou umělecké cukrařiny Lucií Průšovou. Kurz trvá 8 hodin. Po absolvování účastník obdrží certifikát.

Cena je 1 200 Kč pro žáky, 2 300 pro dospělé.

Kurz dorty a minidezerty

Lektorkou kurzu je Pavlína Berzsiová, členka Asociace kuchařů a cukrářů a výherkyně mnoha soutěží v oboru. Obsahem je příprava minidezertů a dortů. Kurz trvá 3 dny. Po ukončení je vystaven certifikát pro účastníky.

Cena je 1 700 Kč pro žáky a 2 000 pro dospělé.

Intenzivní kurz studené kuchyně

Třídenní kurz vede mistr kuchař p. Vladimír Picka. Náplní je příprava a dekorace pokrmů studené kuchyně.

Cena kurzu pro žáky je 2700 Kč, pro dospělé pracovníky 3700 Kč.

Škola nabízí ještě další odborné kurzy: Kurz dezertní a čokoládové cukrovinky, Kurz výroby cukrářských dovedností, Seminář o belgické čokoládě – Cillebaut, Restaurační moučníky, Kurz Sushi, Baristický kurz, Kurz dekorativní vyřezávání ovoce a zeleniny

a mnoho jiných. Kurzy jsou vedeny renomovanými odborníky, oprávněnými k vydávání certifikátů a licencí.

Kurzy mohou absolvovat většinou žáci i veřejnost a jsou konané v odborně vybavených učebnách.

6.3 Výzkumné šetření

Popis výzkumného postupu

V první řadě byla vybrána škola, která poskytne možnost zkoumání daného problému. HŠ a VOŠ v Poděbradech byla vybrána z několika důvodů – konání odborné praxe autorky, možnost vykonání výzkumu a projevení určitého zájmu ze strany školy o návrh spolupráce s PAC z. s. Byla prozkoumána situace a možnosti volnočasových aktivit na škole prostřednictvím osobní konzultace s učiteli a ostatními pracovníky školy a průzkumem internetových stránek školy. Na základě získaných poznatků byly sestaveny dotazníky pro žáky a pro učitele. Dotazníky byly před finalizací konzultovány s vedoucí práce a zároveň s pracovníky HŠ a VOŠ v Poděbradech. Při návštěvě hotelové školy byly dotazníky rozdány žákům ke konci vyučovacích hodin, žákům byla vysvětlena zkoumaná problematika a měli možnost se během vyplňování dotazníků zeptat na případné nejistoty. Učitelům byly dotazníky rozdány stejným způsobem na pedagogické poradě.

Co se PAC z. s. týká, informace byly čerpány z osobních zkušeností získaných dlouholetou spoluprací autorky s organizací. Dále proběhlo několik osobních konzultací se zástupci vedení PAC z. s., během kterých byla získána reálná data spojená s pořádáním akcí pro dětskou rekreaci.

Formulace výzkumného problému

Jaké jsou zájmy žáků ve volném čase na HŠ a VOŠ v Poděbradech?

Jaký je pohled žáků a učitelů na zajištění volnočasových aktivit ze strany HŠ a VOŠ v Poděbradech?

Jaký je pohled učitelů na případnou spolupráci HŠ a VOŠ v Poděbradech se Zapsaným spolkem PAC?

Jaká je cenová představa žáků a učitelů o volnočasových aktivitách na základě stanovení několika modelových příkladů?

Cíl a hypotézy výzkumu

Na základě definovaného problému byl stanoven cíl výzkumu, kterým je zjistit od žáků a učitelů zájem o volnočasové aktivity na hotelové škole a jejich pohled na ně.

- H1. Žáci střední hotelové školy, kteří se zajímají o volnočasové aktivity pořádané školou a zároveň se jich účastnili, by uvítali rozšíření nabídky aktivit na škole.
- H2. Žáci střední hotelové školy, kteří se v mladším věku účastnili dětských táborů a škol v přírodě, by se zúčastnili táborů pro mládež 15 +.

Údaje o respondentech

Výběrový soubor respondentů se skládal z 63 žáků a 16 učitelů střední školy HŠ a VOŠ v Poděbradech. Z řad žáků bylo dotazováno 48 děvčat a 15 chlapců ve věkovém rozmezí 16 – 19 let. Podle navštěvovaných ročníků byl výzkumný vzorek složen takto: 41 x 4. ročník, 16 x 3. ročník, 12 x 2. ročník.

6.3.1 Dotazníkové šetření

Dotazníkové šetření probíhalo v období měsíce února 2015 na HŠ a VOŠ v Poděbradech. Dotazovanými byli žáci a učitelé školy. Dotazníky byly v tištěné podobě.

Dotazník pro žáky HŠ a VOŠ

Dotazník pro žáky střední školy byl pomyslně rozdělen na dvě části. První část má za úkol zjistit zájmy žáků ve volném čase a druhá se konkrétně věnuje volnočasovým aktivitám na hotelové škole a jejich pohledu na ně. Dotazník se skládá ze stručného úvodního textu, který vysvětluje předmět výzkumu. Dále obsahuje 13 navazujících otázek, které mají možnost otevřené, uzavřené nebo kombinace odpovědi. V závěru jsou 3 doplňující otázky týkající se věku, pohlaví a studovaného ročníku. Ukázka dotazníku pro žáky je uvedena v příloze č. 2.

Dotazník pro učitele HŠ a VOŠ

Dotazník pro učitele obsahuje taktéž úvodní seznamovací text a 6 otázek. V tomto případě šlo o získání názoru na volnočasové aktivity a jejich přínos pro žáky v první řadě a zbytek otázek se zabývá názorem učitelů na pořádané aktivity školou a na případnou spolupráci s PAC z. s. Ukázka dotazníku pro učitele je uvedena v příloze č. 3.

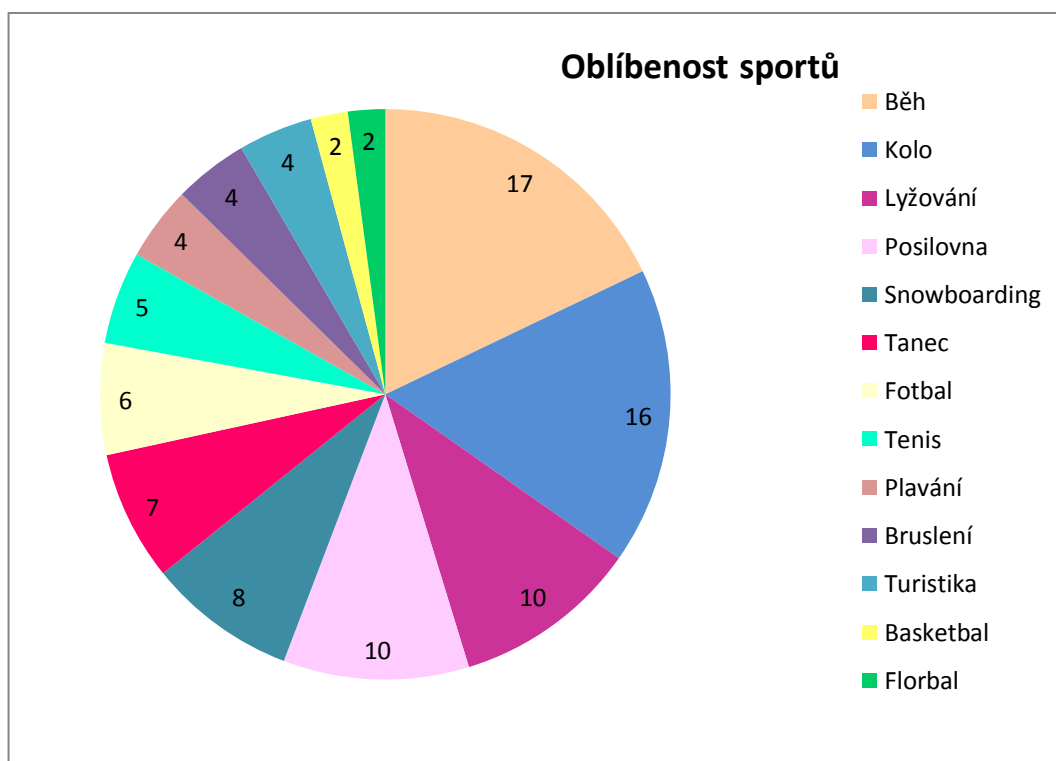
6.3.2 Interpretace údajů dotazníkového šetření

Interpretace údajů výzkumného problému zahrnuje ověření validity výsledků, zodpovězení výzkumného problému, dosažení cíle a platnosti stanovených hypotéz.

Dotazování žáků HŠ a VOŠ v Poděbradech

V první řadě byly zjištěny zájmy žáků HŠ a VOŠ v jejich volném čase. 90, 5 % žáků uvedlo, že se ve volném čase věnuje sportu ať už aktivně nebo rekreačně a pouze 6 žáků uvedlo že neprovozují žádný sport. Dalšími oblíbenými aktivitami je čtení knih, scházení se s přáteli a hudba. Mezi oblíbené sporty patří běh, jízda na kole, lyžování a jízda na snowboardu, tanec, návštěva posilovny.

Oblíbenost jednotlivých sportů u žáků je uvedeno v grafu níže. Čísla v grafu vyjadřují počty žáků, věnující se daným sportovním aktivitám.

Graf 1: Oblíbenost sportů u žáků

Dalším předmětem otázek bylo trávení času o prázdninách – letních, jarních a ostatních. V tomto případě šlo o to, jak žáci vnímají svůj strávený čas. Například povinnou odbornou praxi o letních prázdninách navštěvuje každý žák, nicméně pouze 10 žáků ji uvedlo jako jeden z programů letních prázdnin.

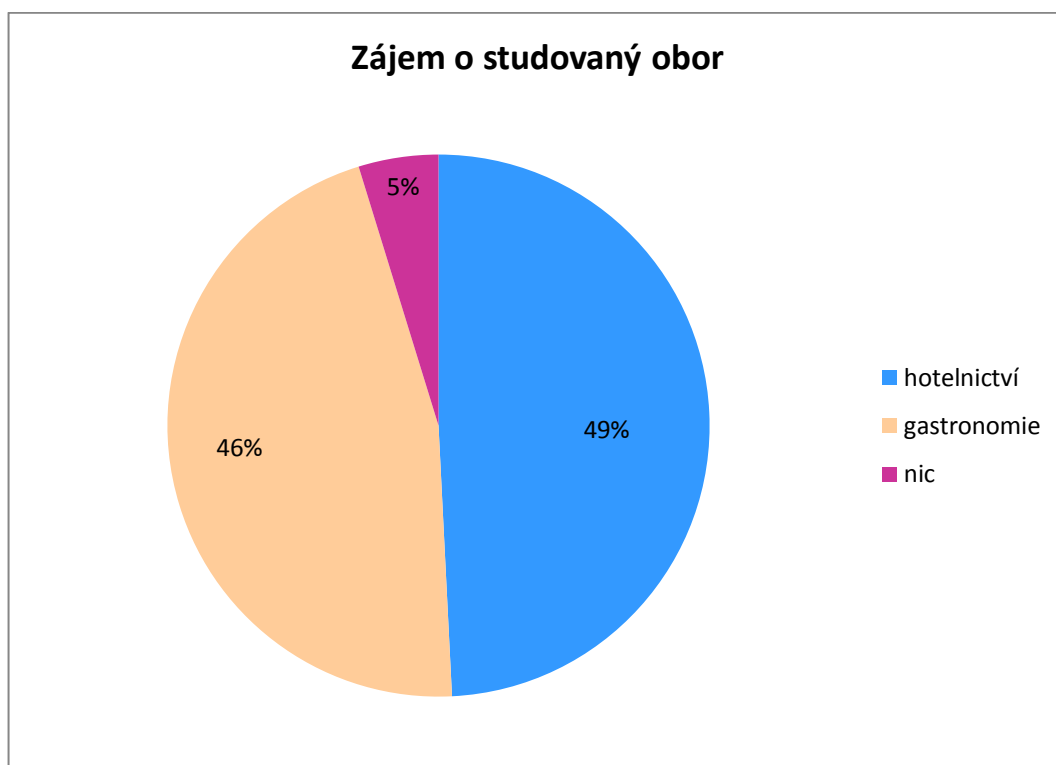
Tabulka 1: Trávení volného času žáků o prázdninách

Letní prázdniny		Jarní prázdniny		Ostatní prázdniny	
cestování	23	lyže/snb	30	práce	14
práce	21	přátelé	9	odpočinek	13
přátelé	12	učení	8	přátelé	12
odborná praxe	10	práce	6	sport	11
pobyt u moře	7	odpočinek	4	doma	11
návštěva festivalů	6	cestování	3	učení	5
návštěva koupaliště	5	sport	3	cestování	3

Výše uvedená tabulka ukazuje výčet sedmi nejoblíbenějších aktivit žáků, které provozují o prázdninách. Z uvedeného se dá hodnotit, že o letních prázdninách žáci nejvíce cestují, jak po ČR, tak i v zahraničí. Více než 33% žáků vykonávají brigádu nebo jinou pracovní činnost. Jarní prázdniny tráví více než 47% na horách a věnují se zimním sportům. Čas ostatního volna věnují práci, odpočinku a přátelům.

Dále byli dotazováni na účast na letních táborech, školách v přírodě a ostatních podobných pobytech. Pouze 11 dotazovaných odpovědělo, že se v minulosti neúčastnili žádných pobytů. Necelých 59% žáků by uvítalo možnost účastnit se pobytů s programem pro mládež ve věku 15+, jak můžeme sledovat v grafu, který je uveden v kapitole níže – v rámci určení platnosti hypotéz.

Oblíbenějším studovaným oborem je hotelnictví než gastronomie, rozdíl v této prioritě byl však pouhé 4 hlasy, tudíž se dá říci, že oblíbenost je skoro vyrovnaná, jak je uvedeno v následujícím grafu.

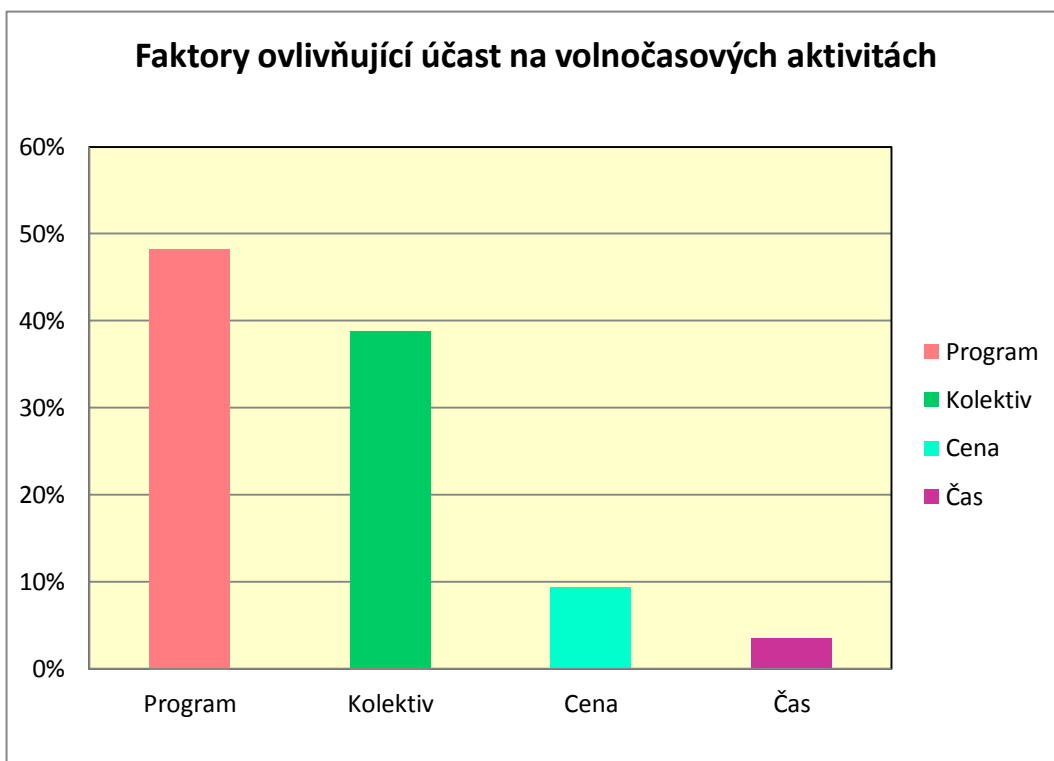
Graf 2: Zájem o studovaný obor

Z oboru hotelnictví by se žáci přáli naučit a zažít více v oblasti marketingu, cestování, poznání hotelů, pořádání společenských akcí a komunikace s hosty. Z gastronomie by měli zájem především o moderní a zahraniční kuchyni a barmanství.

Více než polovina žáků by se chtěla naučit něco nového z dalších oblastí, ale dosud neměli možnost. Ze sportu by se jednalo o surfování, tanec, balet a kulturistik, dále hraní na kytaru a nejvíce – 34% by se rádo naučilo nebo zdokonalilo v cizím jazyce.

Druhá část výsledků se týká konkrétně volnočasových aktivit pořádaných školou. Tři čtvrtiny žáků se zúčastnily nějaké aktivity a zároveň se o ně zajímá. Pouze 13 žáků, což představuje necelých 21% odpovědělo, že se o aktivity pořádané školou ani nezajímá.

Za nejdůležitější faktor pro rozhodnutí o účasti na volnočasové aktivitě považují program a následuje kolektiv, jak je vidět v níže uvedeném grafu.

Graf 3: Faktory ovlivňující účast na aktivitách

Nadpoloviční většina žáků odpověděla, že by uvítala rozšíření nabídky volnočasových aktivit – 51% nabídku sportovních kurzů, 43% zájmových pobytů a 30% odborných kurzů (žáci měli možnost zvolit více odpovědí).

V následující tabulce jsou škály cen, které byly vymezeny na základě představ žáků o cenách modelově naznačených kurzů nebo pobytů. V levém sloupci je cenové rozmezí a v pravém počet odpovědí žáků. Zeleně zvýrazněné řádky vyznačují cenovou škálu, kterou žáci vybrali nejvícekrát.

Tabulka 2: Škály cen volnočasových aktivit podle žáků

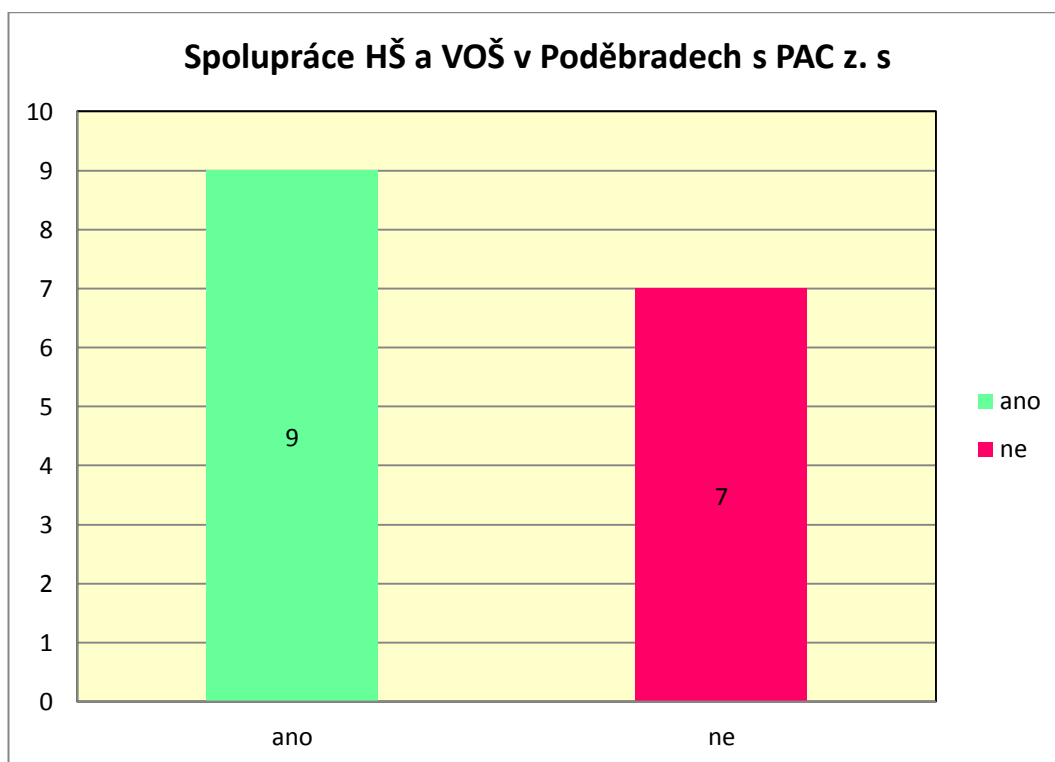
Cenové škály/Kč	Volnočasová aktivita	Počet odpovědí žáků
		5 denní lyžařský kurz
	1 500 - 3 000	20
	3 001 - 5 000	28
	5 001 - 7 000	10
	nad 7 001	5
	5 denní vodácký kurz	
	1 500 - 3 000	32
	3 001 - 5 000	26
	5 001 - 7 000	4
	nad 7 001	1
	3 denní odborný kurz	
	1 000 - 2 000	32
	2 001 - 3 000	14
	3 001 - 4 000	10
	nad 4 001	7
	12 denní letní tábor pro mládež 15+	
	2 000 - 3 000	10
	3 001 - 4 500	9
	4 501 - 6 000	24
	nad 6 001	20
	3 denní pobyt v přírodě s programem	
	700 - 1 500	20
	1 501 - 2 500	21
	2 501 - 3 500	12
	nad 3 501	10

Dotazování učitelů HŠ a VOŠ v Poděbradech

Učitelé jsou z 99% názoru, že volnočasové aktivity jsou pro žáky rozhodně přínosné z následujících pohledů: zabránění nevhodného trávení volna, zlepšení vztahů ve třídě, pozitivní pohybová a jiná aktivita, smysluplné trávení volného času x mobil, počítač, organizované aktivity jsou vedeny odborníky, žáci se vždy se dozví něco nového, přínosné z pohledu učitele i žáků, prohlubování znalostí, žáci se poznají i v jiném prostředí, jiné vzorce chování, a další.

Přesně polovina učitelů by uvítala rozšíření nabídky aktivit na škole. Především tedy zájmové pobyty, sportovní pobyty – vodácké, cyklistické, horolezecké. Dále navrhuji jako přínosné aktivity spolupráci se zahraničními turisty a kulturní akce. 25 % učitelů navrhuje zajímavá témata aktivit, jako například komunikační dovednosti, rétorika, etická témata a zodpovědnost.

Na spolupráci školy z PAC z. s. měli učitelé různé názory. Více než polovina učitelů je otevřena tomuto návrhu.

Graf 4: Spolupráce HŠ a VOŠ v Poděbradech s PAC z. s.

Představa učitelů o cenách kurzů a pobytů je:

5 denní lyžařský kurz: 3 000 Kč – 6 000 Kč. Převážně do 5 000 Kč

5 denní vodácký kurz: 1 500 Kč – 4 000 Kč. Převážně do 3 000 Kč

3 denní odborný kurz: 1 500 Kč – 3 500 Kč. Převážně do 2 500 Kč

12 denní letní tábor pro starší 15+ : 3 000 Kč – 6 500 Kč. Převážně do 5 000 Kč

3 denní pobyt v přírodě s programem: 1 000 Kč – 3 000 Kč. Převážně do 2 000 Kč.

6.3.3 Shrnutí dotazníkového šetření, vyhodnocení cílů a platnost hypotéz

Žáci HŠ a VOŠ v Poděbradech se ve svém volném čase věnují převážně sportu, přátelům, hudbě a četbě. Za nejoblíbenější sport je považován běh, jízda na kole a lyžování. Období prázdnin tráví mládež cestováním, sportem, prací, učením a odpočinkem. Rozšíření nabídky školních a mimoškolních aktivit by žáci v nadpoloviční většině uvítali. Oblíbenost táborů, ŠVP a podobných pobytů se ukázalo jako velice pozitivní a žáci by tuto možnost uvítali i dnes. Hlediska, která jsou pro ně důležitá pro výběr volnočasové aktivity, jsou především program a kolektiv. Tento výsledek naprosto odpovídá prioritám dané věkové kategorie. Více než polovina učitelů by byla pro spolupráci s PAC z. s. Jejich názory jsou různorodé, spolupráci by využily pro organizaci školních výletů, vidí to jako dobrý směr pro inovaci, může být prospěšný vliv i jiných osobností a nebo soudí pozitivně na základě dobrých zkušeností s jinými neziskovými organizacemi.

Představa o cenách kurzů a pobytů je u žáků a učitelů velice podobná. Shrnutí návrhu cen je následující:

5 denní lyžařský kurz: do 5 000 Kč

5 denní vodácký kurz: do 3 000 Kč

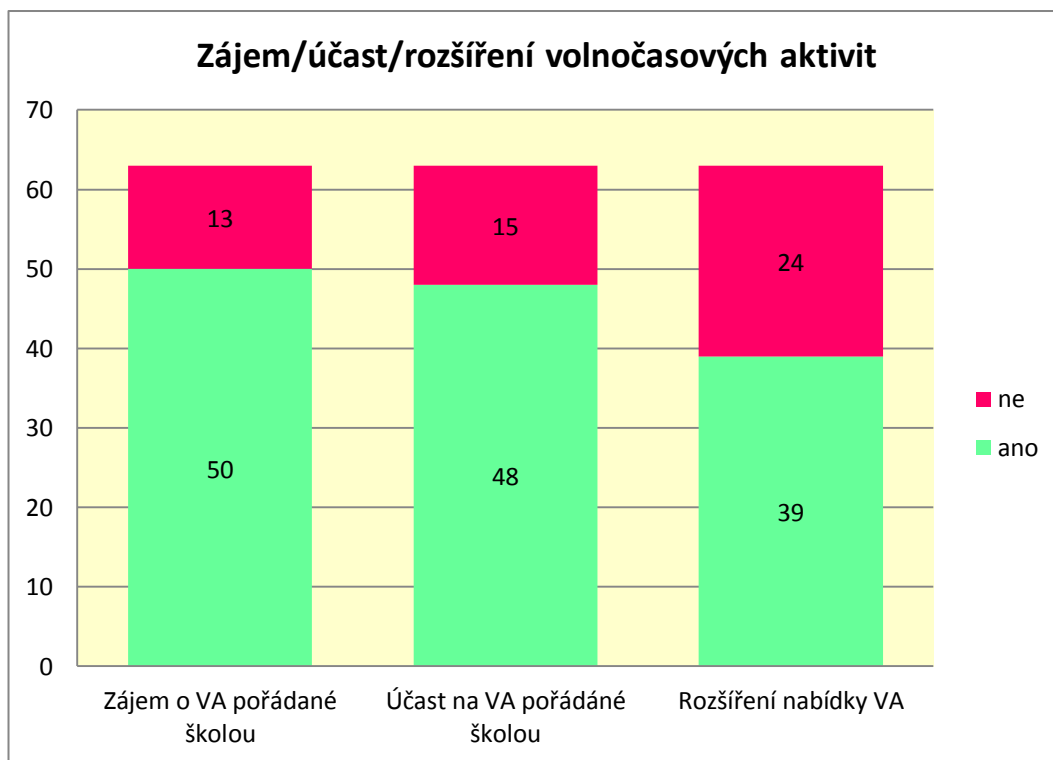
3 denní odborný kurz: do 2 500 Kč

12 denní letní tábor pro starší 15+: do 5 500 Kč

3 denní pobyt v přírodě s programem: do 2 000 Kč.

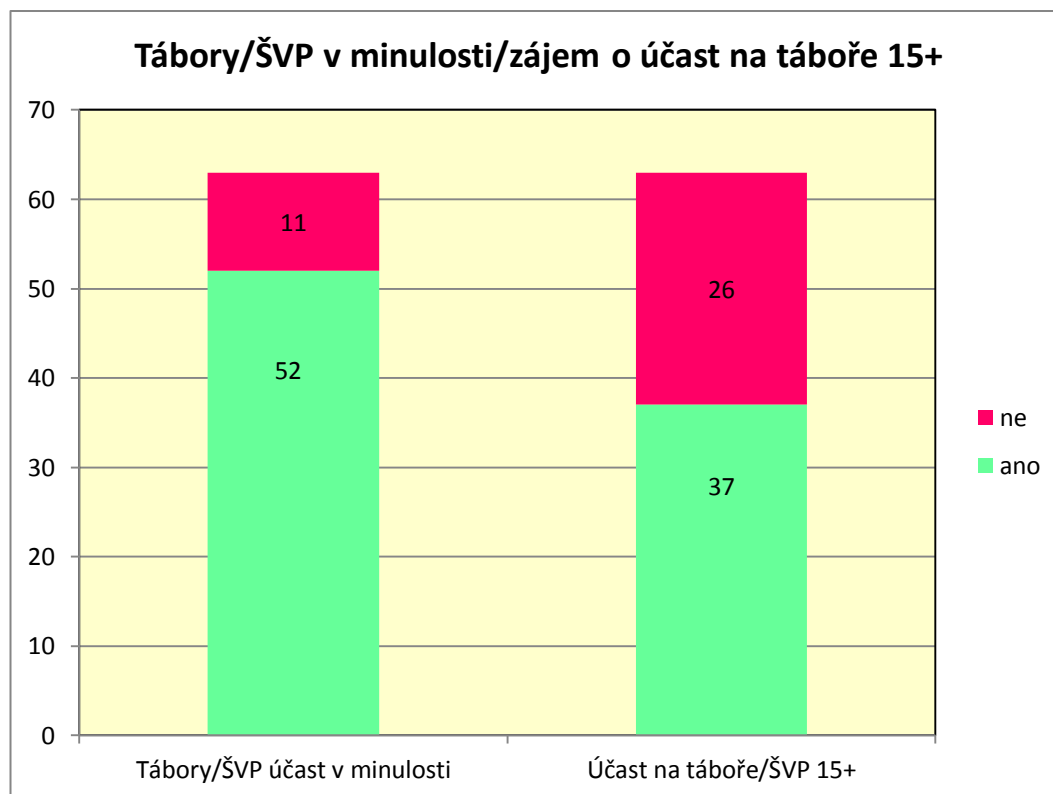
Ověření platnosti hypotéz

H1. 80% žáků, kteří se zajímají o volnočasové aktivity a zároveň se jich účastnili by uvítali rozšíření nabídky aktivit na škole. Hypotéza se tedy z velké části potvrdila, jak je vidět i na níže uvedeném grafu.

Graf 5: Zájem/účast žáků na volnočasových aktivitách/zájem o rozšíření aktivit

H2. Tato hypotéza se potvrdila ze 71%. Z 52 žáků, kteří se v minulosti účastnili volnočasových pobytů, by se z nich 37 rádo účastnilo tábora nebo podobného pobytu určeného pro mládež 15+. Veškeré informace o odpovědích jsou zaznamenané v grafu.

Graf 6: Tábory/ŠVP v minulosti/15+

6.4 Shrnutí základních východisek

Z charakteristiky obou zúčastněných organizací a dotazníkového šetření se dá usoudit, že ze strany hotelové školy by stála spolupráce s PAC z. s. za vyzkoušení pro školní aktivity, jako například školní výlety nebo kurzy. Mimoškolní pobyty pro mládež 15+ byly nadpoloviční většinou žáků hodnoceny pozitivně. PAC z. s., vzhledem ke svému proaktivnímu přístupu pro inovace, je otevřena pro spolupráci se středními školami a zároveň i pro rozšíření portfolia o nabídku pobytů pro mládež. Cenová hladina kurzů, pobytů a dalších aktivit je u obou organizací velice podobná a z dotazníkového šetření vyplynulo, že žáci i učitelé hodnotí výši cenových kalkulací za přijatelnou. To je také jedno z pozitivních hledisek pro spolupráci, že v průzkumu nebyly zjištěny markantní rozdíly v pohledu na cenu. Díky všem zjištěným faktům jsou v dalších kapitolách uvedeny návrhy školních a mimoškolních aktivit.

7 Návrhová část

Kapitola se zabývá konkrétní charakteristikou navržení eventuální spolupráce HŠ a VOŠ v Poděbradech a PAC z. s. a jejich vzájemné fungování. Navazuje navržení konceptů jednotlivých aktivit s jejich detailním vysvětlením.

7.1 Spolupráce PAC z. s. s HŠ a VOŠ v Poděbradech a žáky

Důvody spolupráce těchto dvou organizací jsou následující.

Pro HŠ a VOŠ v Poděbradech a její žáky by to znamenalo zjednodušení organizace pořádaných akcí. V případě nedostatku kvalifikovaných instruktorů na sportovní aktivity má PAC z. s. v kompetenci své proškolené instruktory a kvalifikovaný výchovný a zdravotnický personál. Nabídka volnočasových aktivit pořádané školou by se dala rozšířit nebo modifikovat o další. Pro žáky se vytvoří nová možnost účastnit se tématických pobytů v období prázdnin a volného času pro jejich věkovou kategorii. Žáci mají na škole možnost absolvovat nespočet odborných certifikovaných kurzů, které si vybírají čistě na základě toho, co je baví. Nově navržené akce by jim vytvořily možnost si získané dovednosti procvičit, natrénovat a užít si je.

Pro PAC z. s. by to znamenalo propojení nabízeného portfolia. Nyní se PAC z. s. orientuje především na žáky mateřských a základních škol a z části pořádá akce pro vysokoškoláky. Tento model pro žáky středních škol by propojil všechny věkové kategorie žáků a studentů školského systému.

Realizace spolupráce PAC z. s. s HŠ a VOŠ v Poděbradech a žáky

PAC z. s. vytvoří nabídku pobytů na základě poptávky školy. Následně se upraví všechny detaily, dle požadavků školy tak, aby byl pobyt vytvořen na míru a splňoval všechny požadované podmínky. Podmínky a veškerá pravidla pořádání dané akce by byly upraveny smlouvou o zajištění pobytu, kde jsou vymezeny smluvní strany, předmět smlouvy, základní vymezení pobytu, služby zahrnuté v ceně pobytu, stanovená cena a další ujednání. Ke smlouvě náleží protokol o zajištění pobytu, který obsahuje už konkrétní údaje se jmény pověřených pracovníků školy i PAC z. s. a jejich zodpovědnosti za účastníky, počet žáků a vymezení dalších dokumentů, které žáci i dospělí účastníci doloží. Dále jsou zde specifikované informace o ubytování, dopravě,

denním režimu a řádu pobytu, který je přizpůsoben ke konkrtní akci. Na tento protokol navazuje dokument specifikace pobytu, kde jsou aktualizované a doplňující informace.

Mimoškolní aktivity – prázdninové pobyty pro mládež 15+ již nebudou upraveny smlouvou a dalšími dokumenty jako u předchozích. PAC z. s. vytvoří nabídku letního pobytu a na základě zájmu o něj vyplní žák s jeho zákonným zástupce (v případě nezletilosti účastníka) elektronickou přihlášku, na jejímž základě získají přístup k dalším potřebným dokumentům o pojištění a zdravotní způsobilosti na pobyt.

Mechanika obou typů spolupráce je ze strany spolku již několik roků ověřena a propracována do detailů.

Jelikož je PAC z. s. nezisková organizace, neznamenala by spolupráce pro školu a žáky zvýšení nákladů na organizaci akcí.

7.2 Koncepty aktivit

Koncept spolupráce se střední školou a mládeží starší 15 let je zamýšlen do těchto základních pilířů:

Školní aktivity

→ **Sportovní kurzy**

→ **Odborné kurzy**

Mimoškolní aktivity

→ **Prázdninové letní pobyty**

Školní aktivity by zahrnovaly sportovní a odborné kurzy. Sportovní kurzy by byly organizovány na základě dané poptávky a podmínek zmíněných výše. V následujících kapitolách je navrhnout modelový koncept pro červnový vodácký kurz.

Odborné kurzy jsou zamýšleny jako víkendové pobyty se zaměřením na studovaný obor, nejedná se o certifikované kurzy. Spíše by sloužily k prohloubení získaných znalostí a procvičení dovedností z dosud absolvovaných odborných předmětů a certifikovaných kurzů, kterých se žáci účastnili a dále rozšíření znalostí v tomto oboru. Díky získaným informacím z dotazníkového šetření mezi žáky byl pro konkrétní návrh vybrán víkendový pobyt s tématem zahraniční kuchyně.

Mimoškolní aktivity by byly pořádány v období prázdnin a volna pro smysluplné vyplnění volného času žáků. Jednalo by se o vícedenní aktivity s programem jako například expedice, pobyty v přírodě nebo kulturní zájezdy, a další. V neposlední řadě by byla podpořena odpovědnost, komunikační dovednosti etické vnímání mládeže a socializační přínost. V této práci bude navržen modelový koncept na 12 denní letní tábor pro mládež 15+.

7.2.1 Sportovní kurz

Pětidenní **vodácký kurz na řece Sázavě** je jedna z navrhovaných školních aktivit.

Základní informace

Kurz je určen pro žáky HŠ a VOŠ v Poděbradech 3. ročníků. Na kurzu bude mimo jiné zajištěno vodácké vybavení (2 místné plastové kanoa, pádla, barely, plovací vesty), zkušení vedoucí, instruktoři, zdravotník a převoz zavazadel. Předpokládaný počet účastníků je 24 osob – 20 žáků, 1 zdravotník, 2 instruktoři, 1 učitel. Instruktoři mají akreditovaný kurz Instruktor vodní turistiky.

Datum kurzu: 8. 6. – 12. 6. 2016

Místo konání: řeka Sázava

Cena kurzu: 3 500 Kč

Ubytování: Žáci a ostatní budou ubytováni v níže zmíněných kempech ve stanech. Dvě noci bude zajištěno ubytování jinak – 1. noc v kempu v Českém Šternberku v lůžkovém vagounu s kapacitou 42 lůžek, kterým kemp disponuje a 3. noc v kempu Chocerady v chatičkách.

Stravování bude zajištěno 5xdenně i s pitným režimem. Snídaně vždy ráno pod širým nebem, dopolední svačinu a obědový balíček si posádky povezou od rána v lodi s sebou. Odpolední svačina bude probíhat po doplutí v kempu. Večeře bude připravována i s pomocí žáků v kempu nebo okolí v připravené „polní kuchyni“ nebo formou opékání buřtů na rozdělaném ohni.

Doprava: žáci budou přepraveni zájezdním autobusem přímo od školy do Kácova brzy ráno, kde se nalodí a dále budou pokračovat už po řece. Návrat bude organizován podobně, autobus bude přistaven v Pikovicích 5. den v odpoledních hodinách. Při obou cestách budou v autobuse přítomni pracovníci PAC z. s. V průběhu kurzu se žáci a doprovod budou přepravovat na lodích po řece pouze s osobními věcmi a ostatní zavazadla budou převezena autem vždy do následujícího kempu.

Rozdělení posádek lodí: žáci budou rozděleni dle jejich zájmu, ale především podle doposud získaných vodáckých dovedností. Na každých pět posádek – 10 žáků je přidělen 1 instruktor + učitel a 1 instruktor + zdravotník.

Itinerář kurzu:

- 1.den: Kácov - Český Šternberk (12 km, 3-4 hod)
- 2.den: Český Šternberk - Sázava kemp "Pod Vrbou" (20 km, 5-6 hod)
- 3.den: Sázava kemp "Pod Vrbou" - Ostende Chocerady (11 km, 3 hod)
- 4.den: Ostende Chocerady - Týnec nad Sázavou (24 km, 6-7 hod)
- 5.den: Týnec nad Sázavou - Pikovice (16 km, 5-6 hod)

Program kurzu:

Cílem absolvování kurzu je žáky naučit ovládat kanoe, vysvětlení bezpečného chování při plutí na řece, především potom při sjíždění jezů. Žáci budou seznámeni s pravidly, jak zasahovat při neočekávané události – překlopení lodi, záchrana tonoucího, základní druhy úrazů a podobně. Tato vzdělávací část bude v kompetenci instruktorů ve spolupráci se zdravotníkem. Realizována bude na základě 2 odborných přednášek a instruktáže přímo při splouvání řeky. Druhou součástí kurzu je poznání oblasti Posázaví. Kurz bude doprovázen malou etapovou hrou s tématem „Divokého západu“ pro zpestření programu. Od rána do odpoledních hodin budou žáci absolvovat vodáckou průpravu, kde se dozví veškeré informace o tomto sportu. V prvních dnech bude v dopoledních a odpoledních hodinách probíhat především odborná instruktáž a sladění posádek. V průběhu plavby poznají žáci i několik zajímavostí, jako například pivovar Kácov, hrad Český Šternberk, klášter Sázava, zřícenina Zbořený Kostelec, trampské osady v údolí Sázavy. Na každý večer bude pro žáky připraven program ve formě 2 odborných přednášek, táboráku a her, které budou mít instruktoři předem připravené.

Jedno odpoledne bude věnováno geocachingu¹⁴ v okolí Chocerad.

Tabulka 3: Rámcový program Vodáckého kurzu

Rámcový program: Vodácký kurz			
DEN	DOPOLEDNE	ODPOLEDNE	VEČER
1.	příjezd, rozdělení posádek, základní průprava, nalodění	plavba, instruktaž/Kácov, Český Šternberk	přednáška zdravotníka/1.ETAPA výroba maskota
2.	plavba, neočekávané události-zásahy, ukázky	2. ETAPA Sběr zásob ze stepí	táborák
3.	plavba, instruktaž/klášter Sázava	3. ETAPA Geocaching Chocerady	přednáška instruktoři
4.	plavba, výměna funkcí posádek	4. ETAPA Lov Mustangů	táborák
5.	plavba, sjezd jezů-průprava	vyhodnocení, odjezd	-----

7.2.2 Odborný kurz

Druhou částí školních aktivit je odborný kurz se zaměřením na vaření zahraniční kuchyně, v tomto případě bude **gastronomický kurz ve stylu Italské kuchyně**.

Základní informace

V dvoudenním kurzu na téma Italská kuchyně se žáci naučí připravovat domácí těstoviny na několik způsobů, výrobu pizzy a italského chleba a další. Kromě získání praktických dovedností bude součástí kurzu i odborná přednáška na dané téma. Odbronou část kurzu povedou 2 učitelé z hotelové školy. Organizační složku kurzu budou mít na starosti pracovníci PAC z. s. K praktické části kurzu bude využívána také místní kuchyně, která za normálních podmínek slouží k přípravě pokrmů pro rekreanty. Kuchyně s jídelnou je prostorná a vybavená, další nezbytné vybavení bude doplněno z cvičných kuchyní z HŠ a VOŠ v Poděbradech. Počet účastníků se může předpokládat okolo 30 žáků, 2 učitelé, 1 zdravotník, 2 pracovníci PAC z. s. Účastnit se ho mohou žáci od 1. do 4. ročníku – tento pobyt předpokládá kombinaci všech ročníků, dle aktuálního zájmu žáků.

Datum kurzu: 27. 5. – 29. 5. 2016

¹⁴ Geocaching je aktivita spojená s turistikou. Za pomoci GPS navigace se hledá ukrytý objekt, který se nazývá „cache“. Tento objekt je určen geografickými souřadnicemi. Cílem „hry“ je nalezení předem určeného cache/schránky.

Místo konání kurzu: Rekreační středisko Netopýr v Jiřetíně pod Jedlovou. Jedná se o moderní středisko, které od roku 2007 prošlo celkovou rekonstrukcí. Leží v Lužických horách mezi Novým Borem a Varnsdorfem. Středisko disponuje počtem společenských místností, učeben, kuchyní dalšími prostory využitelnými k pořádání kurzu. V případě příznivého počasí jsou k dispozici venkovní prostory.

Cena kurzu: 2 300 Kč

Ubytování bude zajištěno přímo v rekreačním středisku Netopýr. Jednou z možností ubytování je penzion, který nabízí dohromady 88 lůžek na 4 a 6 lůžkových pokojích vybavených sociálním zařízením.

Stravování bude probíhat tak, že si žáci v rámci kurzu vždy uvaří pokrmy pro sebe. Přípravována střediskem bude pouze snídaně a k dispozici bude pitný režim po celý den.

Doprava: žáci budou do Jiřetína pod Jedlovou dopraveni zájezdním autobusem, který je v pátek vyzvedne přímo před budovou školy v Poděbradech. Zpáteční cesta bude probíhat stejně. Po celou dobu obou cest bude přítomen doprovod pracovníků PAC z. s.

Program kurzu:

V pátek odjede autobus se všemi účastníky z Poděbrad ve 14:00 a předpokládaný příjezd bude okolo 16:30. Po ubytování si žáci prohlídnou středisko a zahájí první lekci. Lekce bude věnována studeným italským předkrmům, které budou zároveň servírované jako večeře. Ve večerních hodinách budou žákům v krátkosti promítnuta videa z příprav italských pokrmů a jejich historie. Program bude zakončen uvolněním u hry Kinect, kde si žáci vyzkouší taneční, sportovní nebo vědomostní soutěže podle jejich zájmu. Druhý den bude zahájen krátkou přednáškou o přípravě domácích těstovin a následně je budou účastníci vyrábět. V případě příznivého počasí by probíhala tato lekce venku. Po přestávce už bude připravován oběd ve formě několika druhů pokrmů z domácích těstovin. Začátek odpoledne bude věnován prohlídce okolí, během které bude probíhat diskuse na téma kurzu. Následuje večer, věnovaný výrobě pizzy a italského chleba Focaccio.

Večer bude zakončen táborákem s programem. Nedělní ráno se zahájí italskými dezerty – prvně přednáškou a následně jejich přípravou. Kurz bude ukončen poslední lekcí – výroba bramborových noků. V odpoledních hodinách proběhne oficiální ukončení a zhodnocení kurzu a následný odjezd zpět do Poděbrad.

Tabulka 4: Rámcový program kurzu Italská kuchyně

Rámcový program: kurz Italské kuchyně			
DEN	DOPOLEDNE	ODPOLEDNE	VEČER
1.	-----	příjezd, ubytování, prohlídka střediska	1. LEKCE-studený předkrm, Kinect
2	2. LEKCE- přednáška+příprava domácích těstovin	3. LEKCE-pokrm z těstovin, prohlídka okolí	4. LEKCE výroba pizzy+italský chléb, táborák s programem
3	5. LEKCE- přednáška+příprava italských dezertů	6. LEKCE-výroba bramborových noků	balení, odjezd

7.2.3 Zájmový pobyt

Jak bylo výše zmíněno, v této kapitole je navržen modelový projekt letního tábora pro mládež 15+ v tématu „Mafiánské rodiny“.

Základní informace

Tábor je určený pro mládež ve věku 15 – 19 let. Předpokládaný počet je cca 100 účastníků.

Datum pobytu: 13. 7. – 25. 7. 2016

Místo pobytu: Rekreační středisko Hrachov ve středních Čechách. Součástí střediska je kromě ubytovacích kapacit hlavní budova s jídelnou a společenskými místnostmi, sportoviště, ohniště a bazén.

Cena pobytu: 5 000 Kč

Ubytování: účastníci budou ubytováni v šestilůžkových pokojích v bungalovech se sociálním zařízením a v pětilůžkových chatkách.

Stravování: 6 x denně včetně dvou svačin a druhé večeře.

Doprava: z vybraných svozových míst jsou účastníci do střediska dopraveni autobusem a na konci tábora zase zpět. V průběhu cesty budou doprovázeni pracovníkem PAC z. s.

Rozdělení oddílů: Oddíly jsou smíšené a věkově vyrovnané, priorita se však dává požadavkům rodičů a účastníků na to, s kým chtějí v oddíle být. Činnost v oddíle je

koncipována a schvalována hlavním vedením tábora v souladu s výchovnými aspekty činnosti s mládeží. Na celotáborovou hru jsou rozděleny do tzv. rodin, které mají cca 20 členů. Rodiny jsou spravedlivě rozdělené podle věku a pohlaví tak, aby vzájemné soupeření bylo co nejspravedlivější.

Celotáborová hra

Hra probíhá ve městě Chicago ve 20. letech minulého století. Město je rozděleno řekou Chicago a nadzemní dráhou na 4 části města. Každá část je ještě rozdělena na 2-3 čtvrti (jejich jména si už družstva zvolí sami). Každá rodina začíná na periferii města a cílem je získat co největší vliv ve městě – zabrat nejvíce polí na mapě, nejlépe ovládnout radnici, nacházející se v centru města. Během tábora budou moci soutěžící získávat tři veličiny: prestiž (do té je zařazen i pořádek, chování, služba, atd.), sílu, peníze.

Díky kombinaci všech veličin budou rodiny získávat vliv nad dalšími sektory ve hře. Pro získání některých sektorů bude potřeba více prestiže (muzeum, divadlo, biograf), pro jinou sílu (obchody, parky) a pro další peníze (policejní stanice – úplatky). Družstva budou mít možnost se spojovat s jinými rodinami do koalic. Po spojení budou mít rodiny samozřejmě výhody. Doprovodná hra – Detektivka: po ovládnutí policejní stanice mohou začít sbírat důkazy o nekalé činnosti jiných rodin, to může jednotlivá družstva oslabit. Hra vrcholí získáním největšího území a největšího počtu vlivných políček pro rodinu.

Denní režim tábora: budíček, rozvíčka, snídaně, dopolední činnost, oběd, polední klid, odpolední činnost formou celotáborové hry, večeře, večerní program, večerní klid. Každý den na táboře má specifický a rozmanitý program a vyjímka z tohoto režimu je vyhrazena. Detailněji nastíněno níže v rámcovém programu.

Dopolední činnosti tráví účastníci se svým oddílovým vedoucím a každý den si oddíl vyzkouší jednu z následujících aktivit: návštěva bazénu, horolezecká stěna a lanový park, základy přežití v přírodě, geocaching, míčové hry, baseball, zdravotní cvičení, kinect, netradiční sporty, minigolf, střelba.

Odpolední činnost: účastníci jsou rozděleni v tomto případě do „mafiaňských rodin“ a je jim přidělen jejich vůdce soutěžní skupiny – „rodiny“. Odpolední část dne je většinou věnována etapovým hrám, které na konci vyvrcholí ve výsledky celotáborové hry. Opět není každý den stejný, dle rámcového programu.

Večerní program je převážně formou show, diskotéky a nebo se do něj prolínají etapové hry.

Ostatní: Součástí výchovného personálu jsou kvalifikovaní zdravotníci, proškolení oddíloví vedoucí s vysokoškolským vzděláním pedagogického zaměření a dlouholetou praxí a proškolení praktikanti, jako pomocné síly vedoucích. Účastníci mají automaticky základní pojištění v době pobytu na táboře.

Tabulka 5: Rámcový program: letního tábora "Mafiáni"

Rámcový program: Mafiáni			
DEN	DOPOLEDNE	ODPOLEDNE	VEČER
1.	-----	příjezd, ubytování, zdravotní filtr	zdravotní filtr, seznamka
2.	dopolední činnost	rozdělení do rodin/1. ETAPA tvořivá v rodinách	úvodní diskotéka
3.	dopolední činnost	2. ETAPA Značkování uzemí	3. ETAPA Zocelení mafiána
4.	dopolední činnost	4. ETAPA Mafiánské doupě	ber nebo neber
5.	dopolední činnost	5. ETAPA "Pašování whisky"	mafiánské vystoupení
6.	projížďka na koních/focení	mafiánské vystoupení/6. ETAPA Mafiánské káry	discomaratón
7.	CELODENNÍ VÝLET		sportovní výzva/přespání v přírodě
8.	návrat z přespání v přírodě		mafiánský ples/raut
9.	dopolední činnost	7. ETAPA Vodní silová etapa	návštěva kouzelníka
10.	dopolední činnost	8. ETAPA Vyloupení banky	9. ETAPA Mafiánské casino/noční bojovka
11.	dopolední činnost	prezentace, úklid, balení, vyhodnocení	rozlučkové Disco
12.	odjezd 9:00h	-----	-----

8 Závěr

Bakalářská práce Volnočasové aktivity se ve svém obsahu věnuje trávení volného času středoškolské mládeže ve věku od 15 do 19 let. Úvodní kapitoly poukazují na teoretické základy problematiky psychologických aspektů výchovy mládeže, volného času a volnočasových aktivit. Teoretická část práce je uzavřena tématem prevence sociálně patologických jevů.

Cílem práce bylo vytvořit návrh volnočasových aktivit pro mládež ve věku od 15 do 19 let. K průzkumu byla vybrána střední škola – Hotelová a Vyšší odborná škola v Poděbradech. Důvodem výběru školy v Poděbradech je absolvované studium zde a vykonávání pedagogické praxe, díky níž byl proveden i průzkum mezi učiteli a žáky. V rámci průzkumu na hotelové škole byla postihnuta problematika trávení volného času žáků, jejich zájem o studovaný obor a názor na nabídku školních a mimoškolních aktivit. Konzultace a dotazníkové šetření bylo provedeno i mezi učiteli. V neposlední řadě byla prozkoumána stávající nabídka aktivit školy a systém jejich organizace. Stávající nabídka volnočasových aktivit školy je poměrně bohatá – nabízí žákům různé druhy odborných kurzů (cukrářský, barmanský, someliérský a další) a soutěží, sportovní kurzy (lyžařský, snowboardový, turistický a podobně) a další různorodé projekty.

Zároveň se základní východiska vyvodila z dosavadních poznatků PAC z. s., kdy bylo čerpáno z vlastních zkušeností a konzultací s členy a předsedou spolku. PAC z. s. se zabývá především dětskou rekreací a volnočasovými aktivitami mládeže – pořádáním dětských táborů, škol v přírodě, zimních výcviků a víkendových přednášek pro vysokoškoláky.

Z výše zjištěného bylo vyvozeno, že spolupráce těchto dvou organizací by byla oboustranně prospěšná a přínosná pro mládež. Ze strany PAC z. s. je jednoznačný zájem rozšířit své portfolio nabízených služeb na mládež středoškolského stupně – ten jediný není v nabídce služeb spolku zahrnut. Škole by spolupráce pomohla ve smyslu ulehčení organizace kurzů, rozšíření nebo změna navštěvovaných středisek a destinací, změna nabídky volnočasových aktivit nebo jejich modifikace, odlehčení personálního zatížení spojeného s pořádáním a účastí na aktivitách. Předpokládaným dopadem na žáky je umocnění zájmu o studovaný obor, zefektivnění jejich volného času, prevence sociálně patologických jevů, sociálizační přínos, upevnění etických a mravních návyků mládeže.

V případě mimoškolních aktivit by vznikla nová možnost pro mládež jak trávit volný čas o prázdninách a zároveň se dobrovolně sdružovat, což by mělo ještě další pozitivní vývoj.

V rámci školních aktivit jde konkrétně o sportovní kurzy – především rozšířit možnosti dalších druhů sportů. Dále o odborné kurzy – ve spolupráci školy a spolku by vzniknul nový koncept pořádání odborných kurzů ve smyslu nové organizace těchto aktivit. Třetí kategorií jsou mimoškolní volnočasové aktivity pořádané v období prázdnin a ostatního volna žáků, a zde jde hlavně o aktivity zájmového charakteru.

Vyústěním zjištěných poznatků je návrhová část bakalářská práce, která v sobě zahrnuje návrhy školních a mimoškolních aktivit. Konkrétně byl navrhnout sportovní vodácký kurz na řece Sázavě, odborný gastronomický kurz s tématem Italská kuchyně a letní tábor pro mládež 15+ s tématem „Mafiánská rodina“.

Dalšími možnými aktivitami, které nejsou podrobně rozebrány by mohly být: lyžařský turistický kurz v Krušných horách, horolezecký kurz, geocachingový pobyt v přírodě, vícedenní školní výlety za kulturou, školní expedice do sousedních států se zaměřením na průvodcovskou činnost a další. Mimoškolní zájmové aktivity pořádané nejen v období letních prázdnin, např. pobyty v přírodě, turistické pochody s tématickým doprovodem. Pro zájemce s nadšením pro obor by šlo o gastronomické expedice, návštěvy veletrhů a jiných akcí.

S tématem volnočasových aktivit zaměřených na středoškolskou mládež se mi dobře pracovalo a myslím si, že alespoň částečná realizace spolupráce těchto dvou organizací by měla velký přínos. Z mého pohledu by především tématické prázdninové pobyty pro mládež měly pozitivní vliv na její vývoj.

Seznam zkratk

ČR – Česká republika

DM – Domov mládeže

BP – Bakalářská práce

H – Hypotéza

HŠ a VOŠ v Poděbradech – Hotelová škola, Vyšší odborná škola hotelnictví a turismu a Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky, příspěvková organizace zřizovaná Středočeským krajem

MLÁDEŽ 15+ – Mládež starší patnácti let

PAC z.s. – Zapsaný spolek PAC

ŠVP – škola v přírodě

Seznam použitých zdrojů

Literatura

1. ČAČKA, O. *Psychologie duševního vývoje dětí a dospívajících s faktory optimalizace*. Dotisk 1. vyd. Brno, 2000. 378 s. ISBN 80-7239-060-0.
2. GAVORA, P. *Úvod do pedagogického výzkumu*. 2., rozš. české vyd. Brno: Paido, 2010. 261 s. ISBN 978-80-7315-185-0.
3. HÁJEK, Bedřich, HOFBAUER, Břetislav a PÁVKOVÁ, Jiřina. *Pedagogické ovlivňování volného času: současné trendy*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2008. 239 s. ISBN 978-80-7367-473-1.
4. PÁVKOVÁ, Jiřina et al. *Pedagogika volného času: [teorie, praxe a perspektivy výchovy mimo vyučování a zařízení volného času]*. 3., aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2002. 231 s. ISBN 80-7178-711-6.
5. POKORNÝ, Vratislav, TELCOVÁ, Jana a TOMKO, Anton. *Prevence sociálně patologických jevů: manuál praxe*. Vyd. 3., rozš. Brno: Ústav psychologického poradenství a diagnostiky, 2003. 186 s. Prevence spj. ISBN 80-86568-04-0.
6. PRŮCHA, Jan. *Přehled pedagogiky: úvod do studia oboru*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2006. 271 s. ISBN 80-7178-944-5.
7. PRŮCHA, Jan, WALTEROVÁ, Eliška a MAREŠ, Jirí. *Pedagogický slovník*. 7., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Portál, 2013. 395 s. ISBN 978-80-262-0403-9.
8. SAK, Petr. *Proměny české mládeže: česká mládež v pohledu sociologických výzkumů*. Vyd. 1. Praha: Petrklíč, 2000. 291 s. ISBN 80-7229-042-8.
9. SKALKOVÁ, J.: *Úvod do metodologie a metod pedagogického výzkumu*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1983. 204 s.
10. ŠVACH, J., HANDREICH, P.: *Stanovy občanského sdružení PAC*, Teplice, 2008. 6 s.
11. VÁŽANSKÝ, Mojmír a SMÉKAL, Vladimír. *Základy pedagogiky volného času*. Brno: Paido, 1995. 176 s. ISBN 80-901737-9-9.

Elektronické zdroje

1. Agentura PAC: Specialista na dětskou rekreaci [online]. Teplice, 2007, 21.3.2015 [cit.2015-03-21]. Dostupné z: <http://packa.eu/>.
2. Bílá kniha Evropské komise, orig. Angl. COM (2001) 681., Nový podnět pro evropskou mládež. In: Komise evropských společenství [online]. Praha: MŠMT, 2002 [cit.2015-03-13]. Dostupné z: <http://evropskydum.cz/getFile.aspx>.
3. Hotelová škola: Hotelová škola Poděbrady [online]. Poděbrady, 2004, [cit.2015-03-03]. Dostupné z: <http://www.hsvos.cz/>.
4. Hotel Junior Poděbrady: Hotelová škola Poděbrady [online]. Poděbrady, 2012, [cit.2015-03-03]. Dostupné z: <http://www.hoteljunior.cz/>.
5. Kempy a tábořiště na řece Sázavě [online]. Pyšely, 2011, [cit.2015-04-10]. Dostupné z: <http://www.sazava-tour.cz/kempy>.
6. Občanský zákoník, 89/2012 Sb., Nový občanský zákoník. In: Sbíрка zákonů ČR [online]. Praha, 2012 [cit.2015-03-13]. Dostupné z: http://obcanskyzakonik.justice.cz/fileadmin/NOZ_interaktiv.
7. Rámcový vzdělávací program: Pro obor vzdělání 65-42-M/01 [online]. Praha: MŠMT, 2007 [cit.2015-04-11]. Dostupné z: <http://zpd.nuov.cz/RVP/ML/RVP%206542M01%20Hotelnictvi.pdf>.
8. Rekreční středisko NETOPÝR a horská chata VILDA [online]. Jiřetín pod Jedlovou, 2015, [cit.2015-04-11]. Dostupné z: <http://www.rsnetopyr.cz/>.
9. Rekreční středisko Hrachov: Star Line [online]. Praha, 2008, [cit.2015-03-21]. Dostupné z: <http://www.starline.cz/rekreacni-stredisko-hrachov-poloha.php>.
10. Sázava – Pádlo: web pro pohodovou vodáckou turistiku [online]. Praha, 2015, [cit.2015-04-11]. Dostupné z: <http://www.padlo.cz/reka/9/sazava/>.
11. Školní vzdělávací program: Host – hotelnictví s turismem [online]. Poděbrady, 2013, [cit.2015-03-02]. Dostupné z: http://www.hsvos.cz/folder01/SVP_hotelnictvi_2013.pdf.
12. Táborové hry: Online databáze táborových her ke stažení [online]. Brno, 2005, [cit.2015-03-14]. Dostupné z: <http://www.taborove-hry.cz/>.
13. Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon). In: Sbíрка zákonů ČR [online]. Praha: MŠMT, 2004 [cit.2015-02-11]. Dostupné z: http://www.msmt.cz/Files/DOC/Skolsky_zakon_a_zakon_o_ped__prac_190-04.pdf.

Seznam tabulek

Tabulka 1: Trávení volného času žáků o prázdninách.....	27
Tabulka 2: Škály cen volnočasových aktivit podle žáků	30
Tabulka 3: Rámcový program Vodáckého kurzu.....	39
Tabulka 4: Rámcový program kurzu Italská kuchyně	41
Tabulka 5: Rámcový program: letního tábora "Mafiáni"	43

Seznam grafů

Graf 1: Oblíbenost sportů u žáků.....	26
Graf 2: Zájem o studovaný obor.....	28
Graf 3: Faktory ovlivňující účast na aktivitách	29
Graf 4: Spolupráce HŠ a VOŠ v Poděbradech s PAC z. s.	31
Graf 5: Zájem/účast žáků na volnočasových aktivitách/zájem o rozšíření aktivit	33
Graf 6: Tábory/ŠVP v minulosti/15+.....	34

Přílohy

Příloha č. 1: Fotografie z letních táborů PAC z. s.

Příloha č. 2:Dotazník pro žáky HŠ a VOŠ v Poděbradech

DOTAZNÍK PRO ŽÁKY HŠ a VOŠ Poděbrady

Dobrý den, jmenuji se Zuzana Hummelová a jsem studentkou Masarykova ústavu vyšších studií ČVUT v Praze, oboru Učitelství odborných předmětů.

Zpracovávám bakalářskou práci na téma:

Volnočasové aktivity mládeže a odborné vzdělávání

(volnočasovou aktivitou pro tento účel se rozumí – aktivní trávení volného času především mimo čas školní výuky – období prázdnin, víkendů, svátků)

Tímto bych tě chtěla požádat o vyplnění dotazníku níže. Je zcela anonymní a informace poslouží jen pro zpracování bakalářské práce. Zakroužkuj prosím jednu z variant a případně doplň komentář.

1. Jaké jsou tvé zájmy ve volném čase? (sport / koníčky / záliby)

.....

2. Pokud sportuješ, kterým sportům se věnuješ?

.....

3. Jakým způsobem trávíš svůj volný čas o prázdninách?

a. Letní prázdniny.....

b. Jarní prázdniny.....

c. Ostatní prázdniny.....

4. Účastnil/a jsi se v minulosti letních táborů, škol v přírodě nebo podobných pobytů?

Pokud **ANO**:

a. O jaké pobyty se jednalo.....

b. Jak často jsi se účastnil/a

5. Uvítal/a by jsi možnost účastnit se táborů/škol v přírodě, nebo podobných pobytů s programem pro mládež 15 + ?

ANO NE

6. Jaký obor na škole tě nejvíce baví a chtěl/a by jsi v něm „zažít“ více?

a. Hotelnictví – co konkrétně.....

b. Gastronomie – co konkrétně

7. Je něco, co by ses chtěl/a naučit, ale dosud jsi neměl/a možnost kde, kdy a s kým?

ANO NE

Co by to mělo být?

8. Zajímáš se o volnočasové aktivity pořádané školou (kurzy, zájezdy, sportovní akce apod.)?
ANO NE

9. Zúčastnil/a jsi se během dosavadního studia nějaké volnočasové aktivity pořádané školou?
ANO NE

Pokud **ANO**, jaké?.....

Pokud **NE**, uveď důvod:.....

10. Vyber faktor, který je pro tvé rozhodnutí o účasti na volnočasové aktivitě nejdůležitější?

- a. Cena
- b. Kolektiv
- c. Program
- d. Jiné (doplň).....

11. Uvítal/a by jsi rozšíření nabídky volnočasových aktivit na vaší škole? **ANO NE**

Pokud **ANO**, jaké?

- a. Sportovní kurzy (zimní-lyžařský, snowboardový, letní-vodácký,...)
- b. Odborné kurzy (vícedenní se zaměřením na hotelnictví a gastronomii)
- c. Zájmové pobyty (letní/zimní/jarní tábory pro mládež)
- d. Jiné

12. Jaká je tvá představa o cenách volnočasových aktivit (včetně kompletního zajištění dopravy, ubytování, stravy, programu) – doplň prosím ceny:

- a. Pětidenní lyžařský kurz
- b. Pětidenní vodácký kurz
- c. Třídenní odborný kurz (příprava slavnostních tabulí, výroba sushi, barmanské triky)
- d. Dvanáctidenní letní tábor pro starší 15+
- e. Třídenní pobyt v přírodě s programem

13. Pokud máš nějaké komentáře, pro které v dotazníku nebyl prostor, tady ho máš ☺

.....

Doplň prosím

VĚK	POHLAVÍ	ROČNÍK STUDIA
	HOLKA / KLUK	

Děkuji za tvůj čas

Příloha č. 3: Dotazník pro učitele HŠ a VOŠ v Poděbradech

DOTAZNÍK PRO UČITELE HŠ a VOŠ v Poděbradech

Dobrý den, jmenuji se Zuzana Hummelová a jsem studentkou Masarykova ústavu vyšších studií ČVUT v Praze, oboru Učitelství odborných předmětů.

Zpracovávám bakalářskou práci na téma:

Volnočasové aktivity mládeže a odborné vzdělávání

Cílem bakalářské práce je vytvořit návrhy činností pro středoškolské žáky v oblastech týkající se aktivit s odborným zaměřením - pořádání odborných kurzů a soutěží, organizace zájmových činností. Organizace aktivit by spočívala v navázání spolupráce mezi střední odbornou školou a zapsaným spolkem PAC.

Tímto bych Vás chtěla požádat o vyplnění dotazníku níže. Je zcela anonymní a informace poslouží jen pro zpracování bakalářské práce.

2. Myslíte si, že jsou volnočasové aktivity pořádané školou přínosné pro žáky? **ANO NE**

Z jakého pohledu **ANO/NE**?

.....

3. Uvítali byste rozšíření nabídky volnočasových aktivit na vaší škole? **ANO NE**

Pokud **ANO**, jaké?

- a. Sportovní kurzy (zimní - lyžařský, snowboardový, letní - vodácký,...)
- b. Odborné kurzy (vícedenní se zaměřením na hotelnictví a gastronomii)
- c. Zájmové pobyty (letní / zimní / jarní tábory pro mládež)
- d. Jiné

4. Napadá Vás nějaká aktivita, která není zmíněna v přechozí otázce a myslíte si, že by byla přínosná pro žáky? (z odborné i zájmové oblasti) **ANO NE**

Pokud **ANO**, jaká?.....

5. Co si myslíte o případné spolupráci vaší školy se Zapsaným Spolkem PAC (organizace by zajišťovala konání aktivit a záležitosti s tím spojené)?.....

6. Jaká je Vaše představa o cenách volnočasových aktivit (včetně kompletního zajištění dopravy, ubytování, stravy, programu) – doplňte prosím ceny:

- a. Pětidenní lyžařský kurz
- b. Pětidenní vodácký kurz
- c. Třídenní odborný kurz (slavnostní prostírání, výroba sushi, barmanské triky).....
- d. Dvanáctidenní letní tábor pro starší 15+
- e. Třídenní pobyt v přírodě s programem

7. Vaše připomínky a návrhy?

.....

Děkuji za Váš čas